

גַּל עֵינַי וְאַבִּיטָה נְפִלְאוֹת מְתוֹרְתֶךָ

נְפִלְאוֹת

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב יצחק גינזבורג שליט"א

גיליון חגיגי
י"ט כסלו

בתקופת מלחמה על כל מי שתפקידו להלחם – לעשות זאת.
אבל אם אני לא יכול כרגע לקחת נשק, מה התפקיד שלי?
כמובן, צריך תפלות. להצלחת ולשמירת הלוחמים, למיגור האויב.
מעבר לכך, לכל אחד יש את ההתמודדות עם המצב גם בתוכו.
המצב הכללי משתקף במחשבות ובמדות המושפעות מהמצב.
צריך לדעת מאיפה באות מחשבות של יראה נפולה, פחד ועצבות,
ולהתמודד איתן בצורה נכונה – להעלות אותן לשרש ושם –
להמתיקן על ידי התפלה, לנצח אותן,
וכך לנצח את המלחמה הפנימית.

[מתוך השיעור 'מתפלה פרטית לתפלה כללית']

וישלח תשפ"ד

וישלח ה'תשפ"ד

22 טוב הגנוז בתחום שבת
אהבת שלום
הידע הטכנולוגי הגנוז

24 המזבח בשכם
אבן עזרא
יעקב מתכנן את מלכות ישראל בשכם

26 הסיפור החסידי
לישון בדבקות
הרב המגיד

28 מענות ותשובות
תשובות הרב לשואלים
סדר בלימוד חסידות
והדרך לרפואת נפש

29 פִּאֲזוֹר עֲלֵדְרִיִּס
יִפְגַּעוּ מַעֲיִנְתֶיךָ חוּצָה
רְזִי יִסְפָּר לָנוּ לְפָנֶיךָ נֶאֱמָר אֲדַמּוּר הַזְּמָן
וּמִדְּעָ יוֹם שְׁחָרְזוּרָו מִהַמְּאָסֶר הוּא
'רֵאשׁ הַשָּׁנָה לַחֲסִידוֹת'

04 לשבור את החלון
נקודה מעובדת
סגולת ההתוועדות החסידיית בליל שבת

06 מגאולה לגאולה
לי"ט כסלו
מחג הפסח לי"ט בכסלו
ולגאולה השלמה

10 מתפלה פרטית לתפלה כללית
כתר שם טוב אות צז
פעולה על הכלל מתוך גילוי
נקודת הצדיק בקשר האישי עם ה'

17 טהרת שלג
גדר השלג בהלכות טומאה וטהרה
התבוננות במהות השלג בהלכה
ולאור פנימיות התורה

21 הניגון החסידי
ניגון מספר 551
ניגון לפרק של הרבי
מיום ו' ניסן תשפ"ג

העלון מופק ע"י עמותת אוהבים להיות יהודים

לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים: itiel@pnimi.org.il

עריכה: אביב מויאל | עיצוב: דעה צלף אביחיל | מערכת: הרב יוסף פלאי, בעז יעקבי ואיתיאל גלעדי

הקדמת המערכת

שבת שלום וחג הגאולה שמח לכל בית ישראל ובתוכם לקוראי עלון **נפלאות** היקרים. לפניכם גליון לשבת **פרשת וישלח** י"ט כסלו מלא בכל טוב.
מה בגליון:

השבוע בגליון **שני שיעורים, נקודה מעובדת לי"ט כסלו** [מתוך שיעור משנת תשע"א, שלא מופיע בגליון] ועוד **שיעור מעובד על מהותו של ראש השנה לחסידות**.
בנקודה המעובדת – **לשבור את החלון** – תוכלו לקרוא על **הסגולות המיוחדות של התוועדות בליל שבת זו**. ואם המשפיעי החסידי המקומי לא קבע התוועדות? **תשברו לו את החלון...**

את חלק השיעורים פותח שיעור מעובד לי"ט כסלו – **מגאולה לגאולה** – בו תוכלו לקרוא על **היחס בין החגים מן התורה לחגים מדרבנן** ומנהגי ישראל יחד עם **הקבלה מפתיעה בין י"ט בכסלו לחג הפסח** ואיך ראש השנה לחסידות הוא **גילוי פנימי ועצמי של הגאולה**, המאפשר **פדיה בשלום**.

בשיעור השני בגליון – **מתפלה פרטית לתפלה כללית** – שיעור טרי משבת האחרונה **באות צד בספה"ק כתר-שם טוב**, מבאר הרב **תורה מפורסמת של הבעש"ט** על הפסוק **"תפלה לעני כי יעטף"** ומסביר כיצד **קרבת ה' נבנית לכל לראש מקשר אישי פרטי עם ה'**, המהווה **הקדמה לתפלה על הכלל**. השיעור חותם בהסבת תשומת הלב להשפעת המצב הכללי על מחשבותינו ובהדרכה **כיצד גם מי שלא משתתף בלחימה בפועל יכול ונדרש לתת את חלקו במלחמה**.

השיעור השלישי – **טהרת שלג** – הינו עיון בהלכה מתוך לימוד הרמב"ם השבועי, הממחיש, שוב, את **ההפריה בין הנגלה והפנימיות בלימוד התורה**.
השבת שלנו היא **'שבת שכם'** – אותה מציינים במיוחד במשך השנים בשיבת **"עוד יוסף חי"** שמקומה בעיה"ק שכם טובב"א – והדבר בא לידי ביטוי במדורי **אהבת שלום ואבן עזרא** השבוע.

סדר הלימוד לשבוע פרשת וישב הבעל"ט: נ"ך יומי – **שמואל ב'** פרקים יד"כ; **משנה** – **נדרים** פרק ב.

שבת שלום ומבורך,

לשנה טובה בלימוד החסידות ובדרכי החסידות נכתב ונחתם,

ולהתראות בהתוועדות המרכזית ביום ראשון (פרטים בגב הגליון)!

המערכת

לשבור את החלון

הדוד העליון לעורר אותנו בתשובה. היכן דופק הדוד? מן הסתם הוא דופק בתחלה בדלת, אך "הנה זה עומד אחר כתלנו משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים" ואם לא פותחים את הדלת הוא מנסה גם את החלון... כאשר מתוועדים בליל שבת, הזמן בו נהוג לקרוא את שיר השירים, ניתן 'לשבור את החלון' ולהכניס ללב, מתוך ניגון געגועים, את "קול דודי דופק" המעורר לתשובה.

חלון ההשפעה

ל'חלון' משמעות מיוחדת במושגי הקבלה: אור אין סוף ב"ה מאיר לכתר וחכמה דאצילות בקירוב מקום; משם הוא מאיר לבינה בריחוק מקום; אחר כך הבינה מאירה לפרצוף הז"א, מדות הלב, דרך חלון (סוד יסוד אמא); והז"א מאיר למלכות דרך נקב (שעל כן היא נקראת נקבה). אם כן, דימוי 'שבירת החלון' מתייחס במיוחד להארת אמא לז"א, הבינה למדות הלב, דרך חלון.

הרבי והמשפיע הם ה'אבא' וה'אמא' של החסיד-המושפע, כך שהשפעת המשפיע אל המושפע היא-היא ההשפעה דרך חלון. כאשר המשפיע איננו מבצע את תפקידו ראוי למושפע 'לשבור את החלון'. בפנימיות, אם המשפיע איננו משמש כצינור המעביר למושפע באופן בהיר וצלול את תורתו והדרכתיו של הרבי – אם יש אוטם בחלון, ורצון הרבי לא מגיע כדבעי אל

בשנת תשד"מ, בה חל כ' כסלו בשבת וישב, הזדעזע הרבי מכך שהחסידים לא קיימו את ההתוועדויות המסורתיות גם בליל שבת והתבטא שגם אם המשפיעים לא יזמו את ההתוועדות הרי שהחסידים היו צריכים 'לשבור את החלונות' אצל המשפיעים בתביעה להתוועדות. ידוע שבעל הגאולה עצמו מעולם לא שבר דבר, אלא לכל היותר פירק אותו בעדינות, כראוי לרבי שהוא 'בלי גבול בתוך גבול' – אך החסידים שבבחינת 'בלי גבול' נדרשים לעתים לשבור משהו לשם עבודת ה' כדבעי. מעבר להוראה בפועל – להתוועד בליל שבת השנה, בחג הגאולה י"ט כסלו השתא – יש להתבונן בסגולה המיוחדת של 'שבירת החלון' הפנימית, שכנראה ניתן לפעול אותה במיוחד בהתוועדות בליל שבת:

"קול דודי דופק"

מבין תלמידי הרב המגיד ממעזריטש (בעל ההילולא של י"ט כסלו), ששים הגיבורים שעמם ירדה נשמתו לעולם, התייחד אדמו"ר הזקן (בעל הגאולה של י"ט כסלו) בכוחו לעשות בעלי תשובה. ענין התשובה תפס אצלו מקום כה מרכזי עד שהוא חשב לקרוא לכל תנועת החסידות 'תנועת בעלי התשובה'. מעבר להתעוררות לתשובה בתורתו, הוא נהג לעורר בתשובה בשירת ניגונו "קול דודי דופק פתחי לי אחתי רעיתי יונתי תמתי", המשמיע את דפיקת

ומיד הן נגאלין". התכלית של "קול דודי דופק", המעורר אותנו בתשובה – תשובה שתלויה בהארת הבינה בלב, "ולבבו יבין ושב ורפא לו" – היא להביא את הגאולה, להכניס אל תוך החדר את המשיח "המשגיח מן החלונות". גם כאן, יתכן שהדלת היא הפתח העיקרי – כפי שהתבטא הרבי שרק צריכים לפתוח את הדלת ולסחוב את המשיח פנימה – אבל הרבי גם אמר שיתכן שהמשיח יבוא מן הארובה, מן החלון או מן הדלת (ר"ת אחד), העיקר שיבוא!

האפשרויות השונות לביאת המשיח רמוזות בכינויי הכלה שבפסוק: "אחת" רומז לאח שבחדר, ממנו עולה הארובה אל התקרה ומתוכו יצא המשיח אם 'יפול מן הארובה' אל תוך החדר ("אחת" היינו אהבה טבעית, שמכניסה את המשיח לחדר בכח הכבידה הטבעי). "רעיתי" היא לשון ארעא (ארץ) – הכניסה הישירה, בהליכה על הרצפה, כאשר המשיח נכנס מתוך הדלת (אותה פותחת הרעיה בלב נרגש). "יונת" היינו כניסת המשיח לחדר כיונה המעופפת פנימה דרך החלון. בעבודה הפנימית, "יונת" היינו עבודת המוחין – ההתבוננות השבתית באלקות בבחינת "לאסתכלא ביקרא דמלכא" של "עיניך יוניים" – שהארתם צריכה לבקוע אל הלב דרך החלון (כנ"ל). היונה היא גם סמל מובהק של השלום, מתאימה להופעת המשיח בשבת שלום. הרצון השלם והתמים לביאת המשיח, יבוא מהיכן שיבוא, הוא מדרגת "תמתי" – הכוללת כאן את הכל.

בליל שבת י"ט כסלו הבעל"ט יש 'לשבור את החלון' בהתוועדות כדבעי: התוועדות המעוררת את הלב לתשובה, התוועדות המרככת את הלב וממשיכה אליו את אור המוחין; התוועדות המחברת את המשפיע עם המושפעים באהבה רבה וברצון משותף לקבל את הדרכות הרבי "להביא לימות המשיח"; התוועדות שבמהלכה יתעופף המשיח מבעד לחלון אל תוך החדר ויגאל אותנו בגאולה האמתית והשלמה!

המשפיע וממנו למושפע – יש צורך 'לשבור את החלון' ולדאוג לזרימת ההשפעה כדבעי.

בנפש, ההשפעה מהבינה אל המדות היא ההשפעה העיקרית הנדרשת – הארת המוחין אל תוך הלב. תכלית ההתבוננות החב"דית היא הארת המוחין בלב, לעורר בתפלה ולזכך את מדותיו. המשפיע צריך להדריך כיצד להתבונן בדברי החסידות של הרבי עד שהם חודרים אל הלב ופועלים בו. גם ההתוועדות החסידית, מתוך דיבוק חברים, משמשת כלי עיקרי בעבודת ההפנמה הזו, המלמדת כיצד להפוך את ההשכלה החסידית ל"דברים היוצאים מן הלב" של המשפיע, "נכנסים אל הלב" של המושפע ופועלים בו את פעולתם. לשם כך לוקחים גם מעט 'משקה' ומכריזים-מברכים "לחיים ולברכה", דהיינו – כפי שביארו חסידים – להמשיך חיים מן המוחין אל הלב וכך לרכך אותו, לבדדו (ובעצם יש 'לפרק את החלון' לארבעה שלבים – חיות ללב ואז המשכה, ו, אל הדבור של "נפש חיה", "רוח ממללא"; שבירת אותיות החלון מאפשרת למלא אותו, והנה חלק המילוי של חלון – חית למד ואו נון – עולה שבירה! וסך הכל עולה תורה – כך מגלים את תורת הרבי). אם משהו אטום בחלון המעבר מן המוחין אל המדות, וההתבוננות לא מעוררת בלב אהבה ויראה, מעיד הדבר על נוכחותה של קליפת עמלק, המולק בין הראש (י"ה) לבין הלב (ו"ה) – במצב כזה ודאי יש 'לשבור את החלון', לסלק את עמלק ולהביא את אור המוחין במדות.

אם כן, בהתוועדות 'שבירת החלונות' בליל שבת, מתוך השתוקקות המושפע להתוועדות של המשפיע, יש סגולה לפתוח פתח להשפעה זורמת וצלולה מהרבי, דרך המשפיעים, אל החסידים, וגם לפעול במושפעים עצמם פתיחת הלב להפנמת כל האור המאיר במוחין.

להכניס את המשיח מהחלון

"סוף ישראל לעשות תשובה בסוף גלותן"

השיעור מוקדש לזכות: **שיינא ברכה תחי' צפורי**
לרגל **בת המצוה - ח' כסלו**.
שתמשיך להיות חסידה יר"ש ולמדנית

שיעור

לי"ט כסלו

מגאולה לגאולה

קיצור מהלך השיעור

הוספת חג הגאולה י"ט כסלו ללוח השנה היא בעצם השלמה של מהלך **שהחל ביציאת מצרים**. חגי התורה מכוונים לזכרון **העבר**, ואותם 'השלימו' חכמי ישראל בחגים המכוונים אל **העתיד**. את "זמן מתן תורתנו" השלימו בחג הפורים, בו קבל עם ישראל מחדש את התורה מרצון; את שמחת הסוכות השלימו בחג החנוכה, בו מתנוצץ האור הגנוז לעתיד לבוא; אך **"זמן חרותנו"** מקבל את השלמתו רק בחרות של **י"ט כסלו**, המתחיל גלות את הגאולה העתידה שתתחולל מתוך **מנוחה ושלוש** (להם אנחנו כה זקוקים בימים אלו, ימי המלחמה – ביעור הרע מתוך מנוחת הנפש ושלוש פנימי). קטע מתוך התוועדות י"ט כסלו לפני **טוב** שנים.

החסידות שאדמו"ר הזקן פתח שלב חדש בהרחבתה והפצתה).
מהו התוכן החגיגי של 'חג הגאולה'? לאיזה חג מוכר בלוח השנה הוא דומה? יש לכך כמה תשובות, ולמעשה ניתן לראות שבמהלך הדורות נוספו הדגשות שונות לחגיגות של י"ט כסלו: "ראש השנה לחסידות"^ב, "מתן תורה של פנימיות התורה"^ג ו"שמחת תורה של החסידות"^ד. אבל העיקר הוא כמובן חג הגאולה, השם שקרא לו

י"ט בכסלו הוא 'חג הגאולה', יום שחרורו ממאסר של אדמו"ר הזקן, רבי שניאור זלמן מליאדי, בעל התניא והשלחן ערוך. אין זה רק אירוע פרטי הראוי לציון במשפחת הרבי וצאצאיו, ככל אדם שנעשה לו נס; לא רק אירוע חגיגי לחסידי חב"ד המקושרים ל"רבותינו נשיאינו"; אלא אירוע כללי בעם ישראל, המציין שלב חדש ומשמעותי בהפצת פנימיות התורה, בדרך לגילוי "תורתו של משיח" במהרה בימינו, כמענה המשיח למורנו הבעל שם טוב שהוא יבוא כאשר "יפוצו מעינותיך חוצה"^א (בתורת

ב לשון אדמו"ר הרש"ב במכתב. הובא בלקו"ד ח"ד עמ' 1518, ובכ"מ.

ג ראה שה"ש תש"נ ערב י"ט כסלו סעיף ה (ובהערה 80 שם).

ד שיחת י"ט כסלו תש"ד אות ב (שה"ש תש"ד עמ' 49:50).

מעובד מהתוועדות י"ט כסלו תשס"ז ע"י יוסף פלאי.
א אגרת הבעש"ט, נדפסה בראש הספר כתר שם טוב.

החגים מהתורה

באים 'מלמעלה',
הקב"ה פועל
ועושה ואנחנו
פאסיביים יחסית,
ואילו החגים דרבנן
באים 'מלמטה',
מתוך התעוררות
של התחתונים

גילוי עצמי ועתידי

יותר לעומק: החגים דרבנן מהווים השלמה לחגים של התורה, ובפנימיות הם בדרגה יותר גבוהה, מבטאים את הפנימיות והעצמיות של חגי התורה, הבאים מגילוי פנימי ועצמי יותר בנשמות ישראל. החגים מהתורה הם בעיקר על שם העבה, כולם "זכר ליציאת מצרים", ואילו החגים דרבנן הם הארה מהעתידי לבוא, עד שהאור של חגי התורה הופך להיות "שרגא בטיהרא"^א לעומת החגים שמדרבנן, "חנוכה ופורים אינם בטלים לעולם"^ב! החגים מהתורה באים 'מלמעלה', הקב"ה פועל ועושה ואנחנו פאסיביים יחסית, ואילו החגים דרבנן באים 'מלמטה', מתוך התעוררות של התחתונים, ובקביעת החג על ידי חכמי ישראל. ביחוד, הנקודה העצמית בחגים דרבנן מתגלה תוך כדי מסירות נפש, החושפת את פנימיות נשמות ישראל.

בחג השבועות ופורים: במתן תורה הקב"ה כפה עלינו "הר כגיגית", עד ש"מודעא רבה לאורייתא", התורה 'נכפתה' עלינו באונס, ואפשר לחשוב כאילו היא דבר חיצוני. בא פורים ומגלה שבאמת מתן תורה הוא פנימי ועצמי לנו, התחתונים מצד עצמם מקבלים את התורה במסירות נפש (כאשר במשך שנה עמדו על נפשם ביהדותם)^ג למרות הגזרה להשמיד להרוג ולאבד). במתן תורה רק משה קיבל באמת את התורה, ובפורים "קימו וקבלו היהודים"^ד כולם. בשבועות מזכירים את מתן תורה שהיה בעבר (ויותר לא יהיה^ה), ואילו פורים קשור לתחיית

שנת תרמ"א ד"ה חנוכה ופורים.

יא חולין ס, ב.

יב מדרש חז"ל הובא באגרת הטיוול דרוש אות מ. ספר החיים ח"ג רפ"ד. מגיד משרים פרשת ויקהל. ועוד.

יג תו"א מג"א צד, א. ובכ"מ.

יד אסתר ט, כז ("קיימו מה שקבלו כבר", שבת פח, א).

טו לקו"ש ח"ד עמ' 1166, ובכ"מ.

אדמו"ר הזקן עצמו, וממילא הוא דומה באופן מובהק לחג הפסח. "ממצדים גאלתנו"^ו, בפסח יצאנו לחרות מבית עבדים, וכך אדמו"ר הזקן יצא לחרות מהמאסר הכבד (בו היה צפוי לעונש מוות). אפשר להוסיף רמז יפה: **יט כסלו** בגימטריא **מצה** (אף שלא נהוג לאכול מצה בהתוועדות י"ט כסלו... יש לציין כי הרבי היה נוהג לאכול מצה כל השנה).

זוגות החגים בלוח השנה

בלוח השנה יש שלשה חגים מהתורה, שלשת הרגלים, פסח שבועות וסוכות (ראש השנה ויום הכיפורים אינם נקראים 'חג' בתורה). להם נוספו שני חגים מדרבנן, פורים וחנוכה, כאשר מבחינה היסטורית חנוכה הוא החג האחרון שנקבע, ומאז אין חג נוסף המחייב את כלל ישראל. למעשה, פורים הוא מעין ממוצע, בהיותו מ"דברי קבלה"^ז, תקנת הנביאים, ויש בו קריאת מגילה בדומה לתורה שבכתב, ואילו חנוכה הוא החג המובהק מדרבנן. והנה יש הקבלה ברורה בין החגים דאורייתא לחגים דרבנן – פורים מקביל לשבועות וחנוכה מקביל לסוכות. שבועות הוא "זמן מתן תורתנו" ובפורים היתה קבלה מחודשת של התורה, "הדור קבלוה בימי אחשוורוש"^ח. ההקבלה בין סוכות לחנוכה ניכרת בקביעת חנוכה לשמונה ימים כימי חג הסוכות^ט, וכמפורש בדעת בית שמאי "פוחת והולך כפרי החג"^י (ועוד קשרים).

ה ברכות ק"ש של שחרית; ברכת נשמת כל חי.

ו שו"ע או"ח תרצו, ז (וראה אנצ"ת ערך דברי קבלה, ושם הערה 22).

ז שבת פח, א.

ח ובספר הרוקח הלכות חנוכה סימן רכה "סמך שמן נרות לסוכות מה סוכות ח' ימים אף חנוכה ח' ימים" (וראה בני יששכר, כסלו-טבת מאמר ב).

ט שבת כא, ב.

י ראה למשל שפת אמת חנוכה שנת תר"מ ד"ה אא"ז,

כיון שי"ט בכסלו הוא תחילת הגילוי העתידי, הרי 'חג הגאולה' הזה מבטא את הפנימיות והעצמיות של פסח

"כי הוא הנתן לך כח לעשות חיל"^א. אם כן, פנימיות ה"ידן נצח" של סוכות באה לידי גילוי עצמי בחנוכה, כאשר לא רק 'השופט העליון' מזכה אותנו אלא אנחנו מזכים את עצמנו במלחמה במסירות נפש בארצנו הקדושה (ונגד כל הסיכויים, גם כאשר נראה שזה מקרה אבוד, שעולה בגימטריא משיח).

גאולה ראשונה וגאולה אחרונה

חג הפסח נותר ללא חבר בחגים דרבנן, עד שבא י"ט בכסלו. אם פורים הוא מדברי קבלה וחנוכה הוא מדרבנן, הרי י"ט בכסלו הוא בגדר "מנהג ישראל תורה"^ב. אך דווקא מנהג ישראל מגלה משהו עמוק ביותר, פנימי ועצמי הנובע מלמטה (כמבואר^ג על מנהג ההקפות בשמחת תורה ועוד).

"נעוץ סופן בתחילתן"^ד – חג הגאולה י"ט כסלו נעוץ בחג הפסח, הראשון בשלשת הרגלים והחג הראשון שנקבע בתורה, יום ההולדת של עם ישראל (והתחייבנו בפסח עוד לפני שהתחייבנו בשמירת שבת^ה). יציאת מצרים תהיה טפלה יחסית לגאולה העתידה, האמתית והשלמה, כאשר "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות"^ו, עד "שתהא שעבוד מלכויות עיקר ויציאת מצרים טפל לו" (לדעת חכמים, ואילו לדעת בן זומא כלל לא נזכיר גאולת מצרים לעתיד לבוא)^ז. כיון שי"ט בכסלו הוא תחילת הגילוי העתידי, הרי 'חג הגאולה' הזה מבטא את הפנימיות והעצמיות של פסח.

הוסבר שחנוכה קשור לימות המשיח ופורים קשור לתחיית המתים. ומה עם י"ט בכסלו?

המתים^ט (גילוי קדושת הגוף היהודי^י), "ימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים"^י.

בחג הסוכות ובחנוכה: שמונת ימי חנוכה רומזים לשמונה נימים בכנור של ימות המשיח^{יא} (לעומת שבעה נימים בכנור של עולם הזה)^{יב}, כנור עולה

"נר הוי"^{יג}, נר חנוכה שהוא גילוי האור הגנוז^{יד}. גילוי העצם היהודי בחנוכה היה על ידי מסירות הנפש של החשמונאים, עד שנקודת היהדות העצמית 'נסחטה' מתוכם כ"שמן זית זך כתית למאור"^{יז} (אכן חנוכה ופורים יכולים להתאחד, כמבואר^{יח} שתחיית המתים יכולה להיות כבר בימות המשיח). ורמזו חביב: מי שעמד בראש היו בית חשמונאי אותיות משיח נאו!

נטילת לולב בסוכות היא סמל של "ידן נצח", כאשר הקב"ה, השופט, מזכה אותו בדין (לאחר יום הדין בראש השנה ויום המחילה ביום הכיפורים)^{יט}, ולמעשה הקב"ה הוא המנצח. חנוכה הוא חג של "ידן נצח" ממש, אנו המנצחים במלחמת החשמונאים מול מלכות יון, מעטים מול רבים במלחמה למען התורה התמימה מול חכמת יון ותרבותה שבאה "להשכיחם תורתך"^כ. הנצחון נפעל על ידי החשמונאים, מתוך הכרה

טז ראה אמונה ומודעות עמ' קעז.

יז ראה תניא פמ"ט.

יח אסתר ט, כח.

יט ראה אה"ת בראשית עמ' שכה (וראה עוד לקו"ש ח"כ עמ' 346 וש"נ). אמונה ומודעות עמ' קעג.

כ ערכין יג, ב.

כא תקו"ז כא (נב, א). ובכ"מ.

כב הובא בכ"מ בשם אליהו הנביא. ראה לדוגמה בני יששכר כסלו טבת מאמר ב.

כג שמות כז, כ (וראה ד"ה "ואתה תצוה" תשמ"א – גם ביחס למס' של פורים).

כד שיחת ש"פ ויקרא תשמ"ט (התועדויות ח"ב עמ' 433).

כה ויקרא רבה ל, ב.

כו תפלת "ועל הנסים".

כז דברים ח, יח.

כח שו"ע אדה"ז או"ח סוף סימן קפ, ועוד. וראה לקו"ש חכ"ב תזריע א סעוף ב, וש"נ.

כט ראה לקו"ת דרושי סוכות פ, ג; סידור עם דא"ח סוף שער הסוכות (רסט, ב).

ל ספר יצירה פ"א מ"ז.

לא ראה סנהדרין נו, ב.

לב מיכה ז, טו.

לג ברכות יב, ב.

י"ט כסלו היא גאולה בדרך שלום ומנוחה, "כי לא בחפזון תצאו ובמנוסה לא תלכו"ן^{מד}. המצה של פסח היא גם מלשון מצה ומריבה ("כי יצו אנשים"^{מה}), אך **יט כסלו** (שעולה מצה) הוא גאולה בדרך שלום ושלמות, זהו גילוי בחינת הבטול של המצה^{מו} (בטול כלפי "נגלה עליהם מלך מלכי המלכים הקב"ה וגאלם" עד "שלא הספיק בצקת של אבותינו להחמיץ"^{מז}), יסוד עבודת החסידות!

כשיש עימות, אפשר להלחם בדרך של מאבק, כדרך העולם, "ויאבק איש עמו"^{מח}. אבל יש מלחמה שבה הקב"ה פודה אותנו בשלום, מתוך מנוחה וישוב הדעת. כך מסביר אדמו"ר הזקן בעל הגאולה, בספר התניא^{מט}, כי בדרגת הבינוני יש מלחמה תמידית, ובכל פעם צריך לברוח מהרע שבקרבו (הקיים בתוקפו), בעבודת האתכפיא, כמו ביציאת מצרים (אותה צריך להזכיר בכל יום) – שהרי הרע שמחוץ לנו (המצרים) משקף את הרע השולט עדיין בתוכנו (הגלות שבתוכנו). אך הגילוי של פנימיות התורה בגאולת י"ט כסלו מכשיר את הקרקע לגילוי ש"ועמך כלם צדיקים"^{נא}, מסוגלים להישיר מבט בצד המנגד, בדרך מנוחה (מתוך בטול פנימי), ולהפוך את הרע לטוב.

פסח הוא פה סח^{נב}, יציאת הדיבור מהגלות. אבל ביאת המשיח נותרה עדיין בהעלם והסתה, "ליבא לפומא לא גליא"^{נב}! אך מי"ט כסלו מתחיל 'חופש הביטוי' העצמי, עד שיהיה "לבא לפומא גליא" בגאולה האמיתית והשלמה במהרה בימינו אמן.

מד ישעיה נב, יב.

מה דברים כה, יא.

מו בריבוי מקומות בחסידות. ראה לוח "היום יום" י"ט ניסן.

מז נוסח ההגדה.

מח בראשית לב, כה.

מט תניא פי"ב.

נ ישעיה ס, כא.

נא דרושי האריז"ל לפסח (בשעה"כ ובפע"ח).

נב מדרש תהלים פ"ט; ד"ח (מרגליות) מדרש הנעלם ח, א.

מבואר^{נד} (על פי דברי זוהר^{נה}) שאחרי משיח בן יוסף ומשיח בן דוד מגיעה תקופה נצחית של "משה רעיא מהימנא", תקופה הכוללת גם את "האלף השביעי" אחרי תחיית המתים. הגילוי הזה רמוז בי"ט כסלו. פורים נקבע בסוף תקופת התנ"ך, "למנצח על אילת השחר"^{נו}; חנוכה נקבע לאחר הסתלקות אור הנבואה, בחשך של מלכות יון^{נז}. וי"ט כסלו נקבע בעומק החשך של הגלות, 1700 שנה אחרי החורבן. דווקא בחשך הגדול ביותר מתחיל להתנוצץ אור חדש, "אור חדש על ציון תאיר"^{נח}.

פדה בשלום

הסימן של י"ט כסלו הוא הפסוק "פדה בשלום נפשי"^{נט}, אותו אמר אדמו"ר הזקן כשהתבשר על השחרור, כמו שכתב למחותנו רבי לוי יצחק מברדיטשוב "וכשקריתי בספר תהלים בפסוק 'פדה בשלום נפשי', קודם שהתחלתי פסוק שלאחריו, יצאתי בשלום מה' שלום"^{נז} (שלש פעמים שלום, "בתלת זימני הוי חזקה"^{נח}).

גאולת מצרים, חג הפסח מן התורה, לא היתה בדרך שלום. "כי הוי' נלחם להם במצרים"^{נב}, תחילה בעשר המכות ואחר כך בים סוף. גם בני ישראל היו צריכים אז לברוח, "כי ברח העם"^{נג}, מביטים לאחור בפחד מפני מצרים הרודפים, ללא מנוחה וישוב הדעת. אך גאולת

נד ראה ד"ה "הרכבת אנוש לראשנו" מהרה"צ ר' הלל מפאריטש (נדפס במגיד מראשית אחרית).

נה זחר ח"א כה, ב.

נו תהלים כב, א. "מה שחר סוף כל הלילה אף אסתר סוף כל הנסים... נתנה לכתוב קאמרינן", יומא כט, א.

נז בני יששכר הנ"ל הערה כב, ע"פ ספר יוחסין מאמר א בסיום האלף בית (וראה רש"י מגילה יד, א ד"ה "חוץ").

נח סיום ברכת יוצר.

נט תהלים נה, יט.

מ אג"ק אדה"ז ח"א אגרת לח.

מא ב"מ קו, ב.

מב שמות יד, כה.

מג שם פסוק ה.

מתפלה פרטית לתפלה כללית

קיצור מהלך השיעור

בלימוד הקבוע בספר היסוד החסידי כתר שם טוב נלמדה בליל שבת האחרון תורה מפורסמת של הבעל שם טוב על הפסוק **"תפלה לעני כי יעטף ולפני הוי' ישפך שיחו"**. בשיעור מודגשת מעלת **הקשר האישי עם ה'**, מתוך **שפיכת הלב** לפניו, וכיצד דווקא עבודת התפלה מהסוג הזה – **תפלה אישית-פרטית**, ולא תפלה על ענייני הכלל דווקא – הופכת את האדם **לצדיק** החביב בעיני ה' **ויכול לפעול אצלו יתברך גם בענייני הכלל**. דווקא בימים אלו, בהם עלינו לאחוז ב"הקל קול יעקב" **בתפלה** – לצד הידים העוסקות **במלחמה** – חשוב הקישור של **צרכי הכלל** לתפלה היוצאת מן **הלב של הפרט**. בזיקה וההדדיות **בין המצב הכללי להתמודדות הפרטית** של האדם עוסקת גם 'חתיכה' נוספת של תורה נוספת בכתר שם טוב (קב) בה עוסק **פרק ב. שיעור לבכי ומחוק** המתאים במיוחד לימים אלו.

לדוד^ג ו"תפלה לעני"^ד. ספר הזהר מדבר^ה על היחס בין התפלות ומכריע שהתפלה הכי נעלית היא "תפלה לעני"^א. לא פשוט לזכות לתפלה גדולה יותר מהתפלה של משה והתפלה של דוד – הרי משה רבינו הוא רבן של כל הנביאים,

תשכ"ט (ובכ"מ), ע"פ זהר ח"א קסח, ב.

ג תהלים יז, א; פ, א.

ד שם קב, א.

ה זהר ח"א קסח, ב.

ו והנה, **משה עני דוד** בהכאה פרטית – מ פעמים ע פעמים ד, **ש** פעמים נ פעמים ו, **ה** פעמים י פעמים ד – עולה 101400, ו"פ (היינו ששת צירופי) **עני** ברבוע!

א. "תפלה לעני"

"תפלה לעני" – התפלה המשובחת

הגענו לאות צו בכתר שם טוב – תורה מפורסמת של הבעל שם טוב:

מהבעש"ט. פירוש הפסוק תפלה לעני כי יעטף ולפני ה' ישפך שיחו,

בספר תהלים יש שלש תפלות – "תפלה למשה"^א (שנקראת גם "תפלת עשיר"^ב), "תפלה

נרשם (מהזכרון) ע"י איתיאל גלעדי. לא מוגה. ליל שבת ויצא תשפ"ד – כפ"ח.

א תהלים צ, א.

ב ראה מאמר ד"ה "תפלה למשה" תר"ס וד"ה זה משנת

מדרגות משה ודוד של המשיח הן המעלות שלו, אך העצם של המשיח הוא העני

שיש בהם 'דינים', כמו ימי מלחמה. 'דינים' אינם דווקא עונשים וכיו"ב – הסדר הרגיל, בו כל אחד מקבל מה שמגיע לו על פי החשבונות של המלך, הוא

סדר של 'דינים'. ביום שמחתו של המלך – יום הולדתו, כמו שמוצאים בתורה ב"יום הולדת את פרעה"⁷, או יום שמחת החתונה של בנו יחידו, כמו במשלים רבים בחסידות⁸ – השמחה ממתיקה את הדינים והמלך נותן לאנשים את מבוקשם גם בלי שמגיע להם.

ויש מי שביקש שררה וכבוד, ויש שביקש עושר, ונתנו לכל אחד מבוקשו.

יש מי שהוא 'פוליטיקאי בעצם', וברגע שיש אפשרות לבקש בקשה חריגה – הוא מבקש להיות שה, ממונה מטעם המלך. יש מי שמבקש להיות גביר, מתוך המחשבה שההשפעה האמתית על המציאות שייכת לבעלי ההון ולא לבעלי השררה.

והיה שם חכם א' שאמר ששאלתו ומבוקשו שידבר המלך בעצמו עמו ג' פעמים ביום,

העני – אותו מכנה הבעל שם טוב במשל 'חכם' – מבקש להכנס ולשוחח עם המלך שלש פעמים בכל יום, בסוד שלש התפלות שביום שחרית-מנחה-ערביית (ר"ת "שמע"⁹, כנודע¹⁰).

יד בראשית מ, כ.

טו ראה סידור עם ד"ח קנז, א. ובכ"מ.

טז דברים ו, ד. על ידי "עבודה שבלב" (תענית ב, א) בשלש התפלות "שמע ישראל" ביום – כנגד חג"ת, כללות מדות היום – מתגלה ש"הוי' אלהינו", "כחנו וחיותנו" (ראה לקו"ת בלק עג, ג), מוחין דאמא, וש"הוי' אחד", מוחין דאבא (ראה תניא פ"ה בהגהה), וד"ל.

יז אבודרהם דיני ק"ש.

יח על אף שהבעל שם טוב רומז כאן לשלש התפלות הקבועות ביום ברור שתורה זו היא מקורה-השראה עבור נינו, רבי נחמן מברסלב, בגודל ענין ה'התבודדות' עם ה' במשך כל היום (חוץ מהתפלות הקבועות) – שפיכת שיח לפני השי"ת במילותיו של האדם, כדבר עם איש רעהו, ככל מה שיושב על לבו (ראה לקומ"ת צה"צ, ק"קא ובריבו מקומות, כולל ההדגשה שאין זה חידוש שלו אלא שכך נהגו גם הצדיקים שקדמו לו, וכמבואר במ"א שרש ההתבודדות מתחיל מהבדידות הקיומית של אברהם אבינו והאבות והוא משקף את הרדל"א שבנפש, כח האמונה, וד"ל).

נותן התורה, "הוא גואל ראשון והוא גואל אחרון"¹¹. דוד המלך הוא "הגבר הקם על משיח אלהי יעקב ונעים זמרות ישראל"¹², הוא הראש למלכות ישראל והוא-הוא "דוד מלכא משיחא"¹³, "דוד שמו"¹⁴.

כמו שאנחנו מסבירים תמיד¹⁵ משיח הוא נשמת משה בגוף של דוד (וכלשון הרמב"ם "יעמוד מלך מבית דוד [המקושר בתכלית לתורת-משה]: הוגה בתורה ועוסק במצות כדוד אביו כפי תורה שבכתב ושבעל פה ויכוף כל ישראל לילך בה ולחזק בדקה"¹⁶). איך יתכן ש"תפלה לעני" היא למעלה מהתפלות שלהם? מדרגות משה ודוד של המשיח הן המעלות שלו, אך העצם של המשיח הוא העני – "הנה מלכך יבא לך צדיק ונושע הוא עני ורכב על חמור"¹⁷ (מלך-צדיק-עני ר"ת אותיות עצם, ס"ת אותיות עני והכל עולה משיח בן דוד!).

הבעל שם טוב לא מתייחס כאן ישירות לתפלות האחרות ולמעלה של "תפלה לעני" ביחס אליהן אך כדי להבין טוב את דבריו נצטרך להתייחס לכך.

מה לבקש מהמלך?

על פי משל שהכריז המלך ביום שמחתו כל מי שיבקש דבר מן המלך ימלאו לו בקשתו, כלל גדול הוא שהשמחה ממתיקה דינים¹⁸ – כלל שחשוב לזכור במיוחד בימים שמרגישים

ז ראה שמות רבה ד, ב; זהר ח"א רנג, א; שער הפסוקים ויחי; תו"א עה, ב.

ח שמואל"ב כג, א.

ט ירושלמי ברכות פ"ב ה"ד; זהר ח"א פב, ב.

י לב לדעת מאמר "פרק בעבודת ה'" (ראה אגדת בראשית פ"ו ולקוטי הלכות יו"ד הלכות יין נסך ג, ו).

יא הלכות מלכים פי"א ה"ד.

יב זכריה ט, ט. חז"ל אומרים "זכו 'אורו עם ענני שמיא', לא זכו 'עני ורכב על חמור'" (סנהדרין צח, א) – ב'אורו עם ענני שמיא" (דניאל ז, יג) מתגלות מעלות המשיח, החל ממדרגתו השמימית של משה (שבא בעב הענן), אך העצם של המשיח מתגלה דווקא במצב של "לא זכו" (וראה בעתה אחישה עמי קו"קא ובהערות שם).

יג ראה לקו"מ י.

חשוב לו מה

שנקרא יחס אישי,
עצם הקשר עם
המלך, והדבר הזה
טוב בעיני המלך

לכל אחד יש דברים ש'יושבים על הלב', דברים שהרבה פעמים אי אפשר לדבר עליהם עם אף אחד, אבל המלך שלנו הוא כל-יכול ואיתו אפשר לדבר

על הכל והעניי-החכם מבקש להכנס ולדבר עם המלך על מה שמעיק על לבו. הוא לא מבקש שהמלך ימלא את צרכיו, שיפתור לו את מה שיושב לו על הלב, אלא מבקש את עצם הדיבור עם המלך.

והוטב מאד בעיני המלך מאחר שדיבורו חביב עליו מן עושר וכבוד,

המלים "עושר וכבוד" אצל הבעל שם טוב לקוחות מהפסוק "אֲדָרְךָ יָמִים בִּימִינָה בְשִׂמְלֵאלָה עֶשֶׂר וְכַבֹּד"^ט – הבקשות של הראשונים שייכות לצד שמאל, אבל הבקשה של העניי-החכם לדבר עם המלך בכל יום, יום אחרי יום, שייכת ל"אֲדָרְךָ יָמִים בִּימִינָה"^כ. בכל אופן, בפשטות הוא לא מבקש אריכות ימים – הוא מבקש לדבר עם המלך. חשוב לו מה שנקרא יחס אישי, עצם הקשר עם המלך, והדבר הזה טוב בעיני המלך. לכן ימולא בקשתו שיתנו לו רשות ליכנס בהיכלו לדבר עמו

אפשר לדרוש כאן את הפסוק "קרוב הוי' לכל קראיו לכל אשר יקראהו באמת"^{כא} (שאדמו"ר הזקן מסביר^{כב} כמתייחס לקריאה אל ה' דווקא בתורה, "אין אמת אלא תורה"^{כג}) – שה' קרוב

יט משליג, טז.

כ "אֲדָרְךָ יָמִים בִּימִינָה" שייך ל"אברהם זקן בא בימים" (בראשית כד, א) – "אֲדָרְךָ" בסוד "חד אריך", תיאור קו הימין ב"פתח אליהו"; "ימים" היינו אוריום של "אברהם התחיל להאיר" (שמות רבה טו, כ); "בימינה" היינו "ימינו תחבקי" (שה"ש ב, ו) של אברהם. "אֲדָרְךָ יָמִים" על דרך 'אֲדָרְךָ יָמִין', כמו 'קֶץ יָמִינִי' (דניאל יב, יג) של דניאל, זמן תחית המתים – על ידי דבור עם המלך המת קם לתחיה (סוד "אבר חי" שבפה), וד"ל. אברהם דניאל משלימים ל' גשם, 7 בחזקת 3.

כא תהלים קמה, יח.

כב תניא פל"ד.

כג ירושלמי ר"ה פ"ג ה"ח; הקדמת איכה רבה פסקה ב; פסיקתא דרב כהנא פסקא טו אות ה.

למי שקורא לו באמת, היינו למי שבאמת הרצון הכי עמוק שלו הוא עצם הקריאה לה'. מכיון שזו בקשתו האמתית של העני – המלך מקבל אותה והוא מקבל רשות כניסה קבועה אל המלך, שלש פעמים ביום, לדבר על כל מה שעל לבו. אכן, כאשר הוא זוכה לבקשה הזו, הוא זוכה בדרך ממילא – לא רק ביום שמחתו של המלך, אלא באופן קבוע – גם לכל שאר הדברים:

ושם יפתחו לו האוצרות שיקח מן עושר וכבוד גם כן.

לאור המשל הזה מסביר הבעל שם טוב את הפסוק:

וזוה שכתוב תפלה לעני וגו' לפני ה' ישפוך שיחו, שזה שכתוב תפלה לעני וגו' לפני ה' ישפוך

שיחו, שזה מבוקשו.

ה"תפלה לעני" היא גופא ש"לפני הוי' ישפך שיחו" – שהוא יוכל לשפוך שיח לפני המלך, לשפוך את נפשו לפני ה'^{כד}. הבעל שם טוב לא מסביר כאן את "כי יעטף", אבל לאור דבריו נפרש שהעני מתעטף בצרות שלו עצמו – הוא רוצה לדבר עם המלך, חשוב לו עצם הקשר, אבל על מה הוא ידבר עם המלך? כשהוא מתעטף בצרותיו, במה שמעיק על לבו, יש לו נושא לשיחה עם המלך והצדקה להכנס אליו ולשפוך שיחה.

תפלה על הכלל ותפלה על הפרט

נחזור ל"תפלה למשה" ו"תפלה לדוד" כדי להבין טוב יותר את מעלת "תפלה לעני":

מהי "תפלה למשה"? המדרש מסביר שמשא נמשל למי שבא לבקש בקשה מהמלך, ואומר לו "איני מבקש על עצמי כלום, אלא מדינה פלונית חרבה והיא שלך, גזור שתבנה!"^{כה}. משה רבינו בעצמו נמצא במצב טוב, אצלו הכל בסדר, אבל הוא מבקש על צרכי הכלל – על מדינה חרבה שצריכה להבנות. המדינה החרבה היא סוד עולם התהו שנשבר ומשה רבינו מבקש על תיקונו, מתוך הידיעה שבעומק הרצון של המלך – מלך

כד ע"פ איכה ב, יט.

כה יל"ש תהלים רמז תתרמא (כך מובא ברך כלל בדא"ח – בשינוי לשון קל מהמקור במדרש תהלים צ).

בניגוד למשה, שנמצא מחוץ לצרה, דוד המלך עצמו נמצא בתוך צרת הכלל ומתפלל עליה כחלק ממנו

בניגוד לשתי התפלות על הכלל, "תפלה למשה" ו"תפלה לדוד", נראה ברור שה"תפלה לעני" היא תפלה על הפרט – הוא לא מבקש להיות שר או עשיר, פוליטיקאי או גביר, שיש לו השפעה על הכלל, אלא מבקש לשוחח עם המלך על

עניניו האישיים, כשהעיקר הוא הקשר האישי שלו עם המלך. מדברי הזהר על מעלת "תפלה לעני" נלמד שיש מעלה לתיקון הפרט, לתפלה של הפרט על עניניו האישיים שמבטאת קשר אישי-אינטימי עם המלך, גם ביחס לתיקון הכלל (כשמעלה מיוחדת דווקא לתפלת הפרט על צרכיו שלו, על דרך "שיפה תפלת החולה מתפלת אחרים עליו, והיא קודמת להתקבל"^{לא}).

"תפלה לעני" – תיקון היסוד

איך נמקם בספירות את שלש התפלות? המיקום של "תפלה למשה" ו"תפלה לדוד" הוא ברור: משה רבינו, שאומר "ונחנו מה"^{לב}, שייך לספירת החכמה ולבטול שבפנימיותה^{לג}. כתוב גם "משה זכה לבינה"^{לד} ובתניא כתוב^{לה} ש"משה רבינו הוא בחינת הדעת של כלל ישראל – וניצוץ משה שבכל יהודי הוא כח הדעת שלו – אך כל המוחין (חב"ד) נכללים ב"חכמה מוחא"^{לו}. דוד המלך הוא, כמובן, ספירת המלכות בכל מקום^{לז}. אם כן, משה ודוד הם חכמה ומלכות דאצילות – חכמה עילאה וחכמה תתאה, כבוד עילאה וכבוד תתאה (**כבוד** בגימטריא **לב**, **לב** נתיבות חכמה עילאה ו**לב** נתיבות חכמה תתאה) שנקראים

מלכי המלכים הקב"ה – הוא תיקון המדינה החרבה. אדרבה, המלך חפץ דווקא בתיקון אותה מדינה כך שיוכלו לעשות בה דירה לו יתברך. שרש נשמת משה רבינו עצמו הוא בעולם התהו – כרמוז ב"ותקרא את שמו משה כי מן המים משיתהו"^{לא}, אותיות

שמי-תהו^{לב}, רמז להמשכת נשמתו מהשמיטה הראשונה, שמיטת החסד, שקדמה לעולמנו שלנו – אלא ש"משה שייך לאורות דתהו דקדושה, בטרם נשבר עולם התהו (ובפרט השבירה היא בעולם התהו של השמיטה השניה, שמיטת הגבורה, בעוד משה שייך לשמיטת החסד). תכלית פעולת משה בעולם היא "אשר עשה [לשון תיקון]^{לג} משה לעיני כל ישראל"^{לד} – תיקון אור העינים בו היתה השבירה (בעולמות באור עיני א"ק ובנפש בפגם העינים, אותו מתקן משה החל ממראה הסנה, "אסרה נא ואראה את המראה הגדל הזה"^{לה}). על כל פנים, על אף שיש למשה רבינו זיקה לעולם התהו, למדינה החרבה עליה הוא מתפלל, הוא לא יושב בתוכה – אצלו הכל טוב, והוא רק מבקש את טובת הכלל הזקוק לישועה.

על מה מבקש דוד המלך? לא כתוב בפירוש, אבל מתבקש לומר שתפלת דוד המלך היא על מלכות בית דוד. ה' הבטיח לדוד בית נצחי והוא מתפלל לקיום ההבטחה – לכינון מלכות ישראל בארץ הקדש. כלומר, גם ה"תפלה לדוד", כמו ה"תפלה למשה", היא תפלה על הכלל – אבל בניגוד למשה, שנמצא מחוץ לצרה, דוד המלך עצמו נמצא בתוך צרת הכלל ומתפלל עליה כחלק ממנו.

לא רש"י לבראשית כא, יז (עפ"י בראשית רבה נג, יד).

לב שם טז, זח.

לג תו"א פג, ב; צו, ב ובכ"ד. וראה סוד ה' ליראיו ש"א פ"ב (ונתבאר בשיעורים בסוד ה' ח"ג); לב לדעת מאמר "פרק בעבודת ה'" באור ב.

לד ראה ר"ה כא, ב; זהר ח"ב קטו, א (ובניצוץ זהר שם).

לה תניא פמ"א.

לו הקדמת תקו"ז יז, א ("פתח אליהו").

לז ראה לדוגמא הנפש ספ"ד.

כו שמות ב, י.

כז מבואר בספרינו בכ"מ. וראה תו"א ד"ה "מי שם פה לאדם" בבואר שרש נשמת משה רבינו בעולם התהו.

כח אהבת שלום וישלח ד"ה "כי חנני" ובכ"ד.

כט דברים לב, יב.

ל שמות ג, ג.

בלשון הקבלה "כבוד נאצל" ו"כבוד נברא"^{לח}.
 היה אפשר לחשוב שהתפלות על הכלל
 שייכות לעולם האצילות – מראשיתו בחכמה
 ועד סופו במלכות – ואילו ה"תפלה לעני",
 העוסקת בצרכי הפרט, כבר שייכת לעולמות
 התחתונים ב"ע. אבל יותר נראה – בפרט לפי
 דברי הזהר על מעלת "תפלה לעני" – שגם היא
 שייכת לעולם האצילות. בתוך עולם האצילות
 היה אפשר לחשוב שהעני שייך גם הוא לממד
 של המלכות, "דלית לה מגרמה כלום"^{לט}, אבל
 בספרי הערכים של הקבלה העני שייך לספירת
 היסוד^מ. הגדרת העני כ"חכם אחד" רומזת לסוד
 של "יסוד אבא ארוך ומסתיים ביסוד ז"א"^{מא}
 (עני בגימטריא ה"פ הוי"מב, בסוד החסדים
 שבדעת – עין ימין, העני כאן כולו עין טובה –
 המתפשטים ב"ה קצוות ומתקבצים שוב ביסוד^{מג},
 ומקורם ביסוד אבא, שהרי מקור תרין עטרין
 שבדעת הוא יסודות אבא ואמא^{מד}, וד"ל). תכלית
 ה"עני" היא "ולפני הוי' ישפך שיחו" – התפלה
 היא במובהק המלכות^{מה}, כך שתכלית היסוד
 היא היחוד עם המלכות, בסוד סמיכת גאולה
 לתפלה^{מו}. היסוד כאן הוא הממוצע בין החכמה
 ("תפלה למשה") והמלכות ("תפלה לדוד")^{מז},

זו המסקנה העיקרית שלנו בלימוד מהתורה
 הזו – המעלה שיש בתיקון הפרט ובקשר האישי

מייחדם, ודוק. כאשר עושים סדרה עולה של המספרים דוד
 (14) עני (130) משה (345) עד 13 מקומות עולה הכל 13
 פעמים (ממוצע) 2888 (הרבע הכפול של לח), ודוק.
 מה שרש היסוד כממוצע שמעל שניהם הוא ביסוד עתיק
 יומין שבמצח הרצון. יסוד עתיק יומין עולה ביאת המשיח
 (ראה באורך סוד הוי' ליראיו שכ"ג), ה"עני ולכב על חמור"
 הנ"ל (סוד הגברת הצורה על החומר החמור, להיותם
 לאחדים, כמבואר בלוח "היום יום" ד' כסלו).

מט משלי, י, כה.

נ ישעיהו, ס, כא.

נא שערי אורה ד"ה "רני ושמחי" פ"ו.

נב ראה לקוטי הש"ס מסכת ברכות; ע"ח של"ו פ"ג
 (מ"ק). "נקודה תחת היסוד" היא נקודת ה'אין' שבין י"ש'
 ל"יש' (ראה באורך גם בשיעור ר"ח כסלו השתא, נדפס
 בגליונות ח"י שרה ותולדות), וכאן העני הוא נקודת ה'אין' בין
 ה"ש' דמשה ל"יש' דדוד.

לח הקדמת תקו"ז ה, א.

לט ע"פ זרה ח"א קפא, א, ובכ"מ.

מ פרדס רמונים שכ"ג פט"ז.

מא ע"ח שער הכללים פ"ב; של"א (פרצופי ז"ן) פ"ג. ובכ"מ.

מב עני עולה ה"פ הוי' ו"פ אחד. ורמזים נוספים של "הוי'

אחד": "יעטף" עולה אחד אהבה ברבוע ובמילוי עולה אחד

פעמים, נ, כה פעמים הוי' (היינו שחלק המילוי הוא 481,

אחד פעמים לו, 16 בהשאה וכו') וביחד עולה הכל 819,

אחדות פשוטה, הפירמידה של אחד וכו'. "ולפני הוי' ישפך

שיחו" עולה לו ("ולפני") פעמים הוי', חסד פעמים אחד,

והוא עולה רחל במספר קדמי (העולה לאה פעמים הוי'),

סוד פרצוף רחל הגדולה של הגאולה.

מג ע"ח שער הכללים פ"ז.

מד שם שכ"ה פ"א.

מה פע"ח, הקדמה לשער התפלה.

מו זרה ח"א קלב, ב (על יסוד גמרא ברכות ד, ב ובכ"מ).

ראה שעה"כ דרושי ק"ש ח ודרושי העמידה א.

מז דוד עני משה עולה ג"פ (ממוצע) נצח הוד – משה

בנצח (כפי שהוא באושפזין, והוא סיום קו הימין המתחיל
 בחכמה), דוד בהוד (סוד "איהי בהוד") והעני (שביסוד)

בעולם שייכת למדת אברהם אבינו, לקו ימין. לאיפה שייך מצב המלחמה שאנחנו נמצאים בו היום, וסובב את כולם? לקו שמאל, למדת הגבורה והיראה של יצחק אבינו, כמובן.

המלחמה הפנימית

למה חשוב לעסוק בכך? בתקופת מלחמה על כל מי שתפקידו להלחם לעשות זאת, כמובן, אבל אם אני לא יכול כרגע לקחת נשק ולהלחם, מה התפקיד שלי? כמובן, צריך תפלות היוצאות מן הלב להצלחת ולשמירת הלוחמים, למיגור האויב וכו'. מעבר לכך, צריך לדעת שלכל אחד יש את ההתמודדות עם המצב גם בתוכו – ההשתתפות של הפרט במלחמה בחוץ היא קודם כל דרך המלחמה הפנימית שלו, המלחמה עם היצר הרע. המצב הכללי משתקף במחשבות ובמדות שבתוך כל אדם פרטי, המושפעות מהמצב, והעבודה היא להעלות את המחשבות האלה לשרש שלהן. צריך לדעת מאיפה באות לי מחשבות של יראה נפולה, פחד ועצבות, ולהתמודד איתן בצורה נכונה – להעלות אותן לשרש ושם להמתיקן על ידי התפלה, לנצח אותן וכך לנצח את המלחמה הפנימית והחיצונית. כמו שאנחנו מסבירים הרבה פעמים¹², כאשר ממתיקים את "פחד יצחק"¹³ הוא הופך לצחוק ושעשוע עוד הרבה יותר שמחים ממחשבות השמחה מצד החסד. זו עבודה אישית-פרטית, בתוך הלב של כל אחד, שצריכים לעשות היום כדי לסייע במלחמה של כלל ישראל – זהו חלק במלחמה שיכול לקחת כל אחד מאתנו.

הכנעה הבדלה המתקה בעבודות הפרט

נסביר קצת יותר בפירוט: זמן של מלחמה בעולם הוא זמן של "חרון אף של מקום"¹⁴ בעולם. בקבלה חרון אף שייך לסוד חרון, העולה ג"פ

נד ראה לב לדעת מאמר "פרק בעבודת ה'" ביאור ח (עמ' לח).

נה בראשית לא, מב.

נו רש"י לבראשית יא, לב (ובכ"ד).

עם ה', שהדגישה החסידות, כבסיס הקודם לעיסוק בכלל.

ב. השתתפות הפרט במלחמת הכלל

השפעת המצב הכללי על מחשבות הפרט

נדפדף עוד כמה תורות קדימה¹⁵, לחלק השני של תורה ק, ונקרא משפט אחד שרציתי להגיע אליו:

וכשיאור שמחה בעולם ידע שהיא מדת אברהם איש החסד.

הבעל שם טוב מדבר הרבה פעמים על העלאת המדות והמחשבות הזרות, כאשר על האדם לזהות את מקור המחשבה או הרגש בספירות העליונות ולהעלות אותם לשרשם. במשפט הזה, בתוך עוד רצף של תורות שעוסקות בכך, יש חידוש – הוא מדבר לא רק על מחשבה זרה או חויה 'פרטית', אלא על מצב בו האדם צריך לזהות את השרש של חויה כללית במציאות, שבאה לידי ביטוי גם בעולם הפרטי שלו, ולהעלות את הדברים לשרשם (כסיום הדברים: "אם כן יש למתק ולהעלות כל ענינים לשרשן...").

כאשר יש מצב כללי בעולם, במציאות שסובבת אותנו, הוא משפיע גם על המחשבות של הפרט. ברור שלמצב הכללי יש השפעה על מי שמחובר לתקשורת ומתעדכן על מצב הכלל – מי שצופה בטלוויזיה ודאי שכל המחשבות מושפעות מהמידע שהוא צורך. אבל גם מי שלא מעודכן באופן ישיר, והמחשבות שלו לא מתמלאות באופן מודע מהמצב, מושפע ממנו – ודאי מי שמחובר בנשמתו לכלל, דואג לו ומתפלל עליו.

הבעל שם טוב מציין כדוגמה את המדה הראשונה במדות הלב – הארה של שמחה

נג בשיעור נלמדו גם התורות שבתוך – התורות צח, צט ו' קא. העוסקות בתפלה מתוך מודעות לנוכחות ה' בכל מצב ובהעלאת מחשבות זרות – שתפורסמה בהמשך א"ה.

ידי העלאת המחשבות המושפעות מהמקיפין דאמא (של הלעומת-זה). שלש העבודות הללו, בהן משתתף הפרט במלחמת הכלל, הן בסדר הכנעה-הבדלה-המתקה הידוע ממורנו הבעל שם טוב^{כב} – סדר העבודה כאן הוא הכנעה כלפי שמיא בעבודת התפלה "כעבדא קמיה מריה"^{כג}, הבדלה בין טוב לרע במלחמת היצר והמתקה בהעלאת המחשבות בדרך מורנו הבעל שם טוב (המתקת הדינים בשרשם השייכת לספירת הבינה^{כד}).

אלהים^{כז} – שם אלהים שבבינה (סוד "אלהים חיים"), שם אלהים שבגבורה (מדת הדין) ושם אלהים שבמלכות (**אלהים** בגימטריא **הטבע**)^{כח}. את שם אלהים שבמלכות מתקנים על ידי עבודת "ואני תפלה"^{כט} השייכת למלכות^ל – תפלה מקרב לב להצלת-הצלחת הכלל והפרט (למעלה מדרך הטבע). את שם אלהים שבגבורה מתקנים על ידי מלחמת היצר כפשוטה, עבודת האתכפיה של "איזהו גבור? הכובש את יצרו"^{לא}. את שם אלהים שבבינה ממתיקים על

נד ראה ע"ח שכ"ח פ"ה ובכ"ד.

נח ראה זהר ח"א לא, ב (ובמפרשים שם).

נט תהלים קט, ד.

ס זהר ח"ג מט, ב ובכ"ד.

סא אבות פ"ד מ"א.

כב כש"ט (קה"ת) כח.

כג שבת, א.

כד שעה"כ דרושי העמידה דרוש ה.

הלומד על מְנַת לַעֲשׂוֹת | צידה לדרך

- ◆ "תפלה לעני" היא למעלה מ"תפלה למשה" ו"תפלה לדוד".
- ◆ מעלות משיח הן נשמת-משה וגוף-דוד אבל העצם של משיח הוא "עני ולכב על חמור".
- ◆ חשוב לזכור: שמחה ממתיקה דינים!
- ◆ לכל אחד יש דברים ש'יושבים על הלב' – ועם ה' הכל-יכול אפשר לדבר על הכל.
- ◆ השיחה עם ה' היא קשר אישי יקר מכל יקר – והרצון לקשר האישי הזה טוב בעיני ה'.
- ◆ "קרוב הוי'... לכל אשר יקראוהו באמת" – ה' קרוב למי שבאמת רוצה פשוט לקרוא לו.
- ◆ כשהאדם 'מתעטף' בצרותיו יש לו 'תירוץ' לדבר עם ה'.
- ◆ כשהרצון הפנימי של האדם הוא עצם השיחה עם ה' – בקשותיו מתמלאות בדרך ממילא.
- ◆ משה רבינו מתפלל על תיקון הכלל 'מבחוץ', כשמצבו טוב; דוד המלך מתפלל על תיקון הכלל שהוא חלק ממנו; העני מתפלל על צרותיו הפרטיות – ויש בכך מעלה מיוחדת.
- ◆ "תפלה למשה" בחכמה, "תפלה לדוד" במלכות ו"תפלה לעני" ביסוד המחבר ביניהן.
- ◆ נקודת-הצדיק בכל פרט – "ועמך כלם צדיקים" (במדרגת "צדיק תחתון") – מתגלה בקשר האישי התמים עם ה'. הצדיק-החביב אצל ה', בשל עבודתו הפרטית, יכול ממילא לפעול גם בעניני הכלל (במדרגת "צדיק עליון" וכללי, "וצדיק יסוד עולם").
- ◆ המצב הכללי בעולם משפיע – במודע ובלא-מודע – על מחשבות כל פרט.
- ◆ חלקו במלחמה של מי שלא יכול להשתתף בלחימה בפועל הוא במלחמה הפרטית בתוכו – מלחמת היצר בכלל ובפרט תיקון מחשבות הפחד, העצבות והיאוש והעלאתן ליראת שמים טהורה ולצחוק ולשעשוע של "פחד יצחק".
- ◆ כדי להמתיק את חרון האף יש להתפלל על הצלת-הצלחת הכלל והפרט (מתוך הכנעה), להלחם ברע הפנימי (הבדלה) ולהעלות את המחשבות ולהמתיקן בשרשן (המתקה).

שיעור

גדר השלג בהלכות טומאה וטהרה

טהרת שלג

קיצור מהלך השיעור

בלימוד בחיק המשפחה מתוך **הרמב"ם היומי**, לפי תקנת הרבי מליובאוויטש, נלמדה הלכה העוסקת ב**גדרו של השלג**. העיון בפסיקות הרמב"ם השונות בנוגע לשלג – על סמך מאמרי חז"ל מפורשים – מעלה כי הוא סוג של **'מוצע' בין הגדרות שונות במציאות**, ובכל פעם מקבל **פנים אחרות**. את הבנת ההלכות מעשירה ההתבוננות ב**סוד שלג** לאור מדרשי חז"ל ופנימיות התורה – שבסופו של דבר גם נותנת השראה ל**הכרעה הלכתית** בסוגיא מסופקת לגבי **טבילה בשלג**.

מהו שלג?

בהלכות טומאת אוכלין פ"א הכ"ב^א מדבר הרמב"ם על מהותו של השלג ודיניו ביחס לטומאה:

השלג אינו אוכל ולא משקה. חשב עליו לאוכלין בטלה דעתו, למשקין מתטמא טומאת משקין. נטמא מקצתו לא נטמא כולו. העבירו על גבי כלי חרס הטמא נטמא כולו.

השלג מצד עצמו איננו מקבל טומאה, משום שאינו אוכל ואינו משקה. אכן, כלל גדול בהלכות טומאה וטהרה שלמחשבת האדם (הגברא) יש

השפעה על הדבר בו דנה ההלכה (החפצא). ניתן להוריד את השלג במחשבה לטומאת משקין (משא"כ לטומאת אוכלין), כאשר עיקר החידוש הוא שאף שהשלג טמא טומאת משקין הוא אינו זהה למים בדין הטומאה שלו – בעוד מים נחשבים מחוברים, ואם נגע טומאה במשקה נטמא כולו, הרי שהשלג לא נחשב כמציאות אחת מחוברת "אלא כל קורט בפני עצמו חשוב ואינו טמא אלא מקום מגע טומאה"^ב.

אכן, בפרק הבא – הלכות טומאת אוכלין פ"ב הכ"ג^ג – כתב הרמב"ם:
שלג שננטמא והשיק מקצתו למי מקוה הואיל

נערך ע"י איתיאל גלעדי. מוצאי ט' ואור ל"י כסלו תשפ"ד – כפ"ח.

א ג רש"י נדה יז, א ד"ה "לא נטמא כו".
ג מתוך שיעור הרמב"ם (שלושה פרקים) ל"ט כסלו תשפ"ד.

רואים שיש

בהגדרת שלג
והשוואתו דבר
והיפוכו – "נטמא
מקצתו לא
נטמא כולו, נטהר
מקצתו נטהר
כולו". מהי, אם כן,
הגדרת מציאותו
של השלג?

וטהר מקצתו טהר כולו.
דין טהרה בהשקה
למקווה יחודי למים
בלבד – ושם השלג נידון
כמים, שהם מציאות אחת
מחוברת, וממילא "טהר
מקצתו טהר כולו".

רואים שיש בהגדרת
שלג והשוואתו דבר
והיפוכו, שבמקור ההלכות
הללו בגמרא מופיעים
ביחד – "נטמא מקצתו
לא נטמא כולו, נטהר מקצתו נטהר כולו".¹ מהי,
אם כן, הגדרת מציאותו של השלג?

להגדרת השלג תהיה נפקאמינה עיקרית
לגבי טבילה בשלג. הרמב"ם מביא להלכה²
שהשלג הוא מהדברים
ש"מעלין ולא פוסלין"
את המקוה ומסיים את
הדין:

אפילו הביא מ' סאה
שלג בתחילה והניחן
בעוקה וריסקו שם הרי זה
מקוה שלם וכשר.

גדולי האחרונים
נחלקו מהו גדר ריסקוק
השלג – הבית יוסף
פסק שאין צורך להמיס

את השלג למים, ודי במעיכה שלו (ועל דברי
המרדכי³ בשם רבינו שמחה מבעלי התוספות
– שאמר שטבילה בשלג פסולה משום שלא
יתכן שארבעים הסאה של השלג יעגו ביחד בגוף
הטובל ומשום ש"אין מטבילין בכיפין"⁴ ודינו של
שלג כגל שנתלש מן המים וכאילו הוא עומד
באוויר – תמה הבית יוסף שלכאורה השלג הריהו

כמים שגם בהם לא נוגעים בטובל כל ארבעים
הסאה והוא מונח בבור הטבילה בדיוק כמותם⁵),
ואילו הש"ך פסק⁶ שהריסקוק האמור הוא המסת
השלג למים.

שלג – הממוצע-ההיולי

מכל ההלכות הללו עולה שהשלג הוא
'ממוצע'. כפי שאנו מסבירים תמיד⁷, רוב
המחלוקות בהלכה הן לגבי ה'ממוצע' – האם
הוא משתייך לצד אחד או לצד השני, ושמה הוא
עומד כבעל גדר בפני עצמו. ראשית, רואים שהוא
ממוצע בין אוכל לבין משקה – מצד עצמו הוא
ממוצע העומד בפני עצמו, לא אוכל ולא משקה,
אך יש לו 'נטיה' לצד המים, שעל כן מחשבת
האדם יכולה להחשיבו למשקה אך לא לאוכל.
גם כאשר הוא נחשב כמשקה, ויש בו טומאה
וטהרה, הוא נשאר 'ממוצע' בין שני יסודות
בבריאה – יסוד המים (הנוזל), שכל רכיביו
מחוברים ונחשבים כאחד, ויסוד העפר (המוצק),
אותו מאפיין הפירוד והפירוד בין הרכיבים⁸. כך,
לענין טומאה נחשב השלג נפרד (כעפר) ולענין
טהרה הוא נחשב כמחובר (כמים).

היות השלג ממוצע בין מים (או בין שמים⁹),
שם-מים¹⁰) לארץ (כינויו של הרמב"ם ליסוד
העפר¹¹) הוא פסוק מפורש: "כִּי לְשֵׁלֶג יֵאמָר הָאֵרֶץ

ח ב"י יו"ד סימן רא ד"ה "כתב המרדכי" (קה, א).

ט ובעל המרחשת יישב קושיותיו על פי היסוד הנ"ל
מרש"י, שבשלג כל קורט נחשב בפני עצמו ונפרד
מהאחרים, לעומת המים המחוברים – וממילא במגע
מקצת המים בגוף הטובל נחשב כאילו כל ארבעים הסאה
נוגעים בו, משא"כ בשלג, ובעוד המים מונחים בשלמות
בבור הרי שבשלג השכבות התחתונות חוצצות בפני
השכבות העליונות וכאילו הן מונחות באויר (מרחשת ח"א
ל"ט, י"ב – הובא ב'הלכה יומית לעין ברמב"ם' בחוברת
"דבר מלכות" וישלח תשפ"ד, ע"י"ש).

י ראה חסדי דוד הנאמנים ח"ט עמ' 79; שיעור כ"ג אדר
תש"נ; כ"ח חשון תשע"ז. ועוד.

יא וראה לקו"ת סח, ג.

יב ראה בראשית רבה יב, יא.

יג רש"י על בראשית א, ח.

יד הלכות יסודי התורה פרקים ג'ד.

ד נדה יז, א.

ה הלכות מקוואות פ"ז ה"ג (ממשנה מקוואות פ"ז מ"א).

ו שבת סימן שלב.

ז חגיגה יט, א.

מכיון שהאין והיש הם הפכים נדרש ביניהם ממוצע – חומר היולי – לו רומז השלג

לצד הטהרה ורחוק מן הטומאה, שעל כן לגבי טומאה יש לו דין 'נפרד' כעפר ו'נטמא מקצתו לא נטמא כולו' ולגבי טהרה יש לו דין 'מחובר' כמים ו'נטהר מקצתו נטהר כולו'. ובאמת, לובן השלג הוא דימוי מובהק של טהרה מחטא – "אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ילבינו"^{כה}. אם אכן כך הוא, שממוצע השלג נוטה לטהרה, יתבקש לפסוק בשאלת טהרה בטבילה בשלג כדעת האחרונים המכריעים הלכה למעשה שטבילה בשלג מטהרת^{כז}. ביטוי נוסף לטהרת השלג אפשר למצוא ב'תיקונים' בהם

נוהגים המקובלים (בפרט בימי השובבי"ם, בהם מצוי השלג): סוד הממוצע של השלג שייך ל**יסוד**^{כח} – עליו נאמר "כי כל בשמים והארץ"^{כח}, הממוצע המחבר בין השמים (התפארת) והארץ (המלכות) – ועל כן טמון בשלג כח של תיקון הברית, כנודע בסוד גלגולי השלג לפי הארזיז"^{כט}.

כה ישעיה א, יח.

כו שו"ע או"ח סי' קס"ב (וראה משנ"ב); שם ו"ד סי' רא"ל.

כז וראה עקידת יצחק הנ"ל הערה כא שמשרטט פרצוף שלם של הטהרות שגם בו שייך השלג ליסוד: בית המקדש של מעלה (בינה), ממנו אורו של הקב"ה (חסד), ממנו המלאכים (גבורה ותפארת), ממנו הגלגלים (נצח והוד), ממנו השלג (יסוד) וממנו הארץ (מלכות).

כח דהיי"א כט, יא. ראה זהר ח"א לא, א; פרדס רמונים ש"א פ"ח.

כט ראה שער רוה"ק יחודים לג וילה ובנדפס בנה"ש מו ע"ג ואילך (גלגולי שלג רמוזים גם להתגשמות-התעבות הגלגלים לשלג – כנ"ל הערה כז – ועל פי המבואר שם הוא שייך לתיקון הנה"י, המוטבע שבנפש, תיקון ההרגלים). בסוד השלג מבואר (שם) שהוא שייך ליסוד שם מה, שם הוי' במילוי אלפין, בו חוזרת האות א שלש פעמים (הא ואו הא), שהרי ממוצע כל אות ב'שלג הוא אלף. והנה, פלא, שלג ברבוע פרטי עולה 273, 90909 (3 פעמים 7 פעמים 9 פעמים 13) פעמים שלג (9 פעמים 37), ושלג במשולש פרטי עולה 45621, 137 (המספר העיקרי של מעשה בראשית) פעמים שלג (כמובן, אין שום הכרח שמלה במשולש או ברבוע פרטי תעלה כפולה של עצמה).

אָרֶץ וְגֶשֶׁם מָטָר וְגֶשֶׁם מְטָרוֹת עֲזוּ"^{טו}. מפסוק זה דרשו חז"ל^{טו} שהקב"ה לקח שלג מתחת לכסא הכבוד, השליך אותו וממנו נעשתה הארץ, ובספר יצירה מובא פסוק זה כתיאור למעבר מהמים לעפר"^{טז} (ואף ניתן לדרוש שיש כאן סוד של אמש – שלש האמות בספר יצירה"^{טז} – ארץ-שלג-מים^{טז}). על מדרש זה הקשה הרמב"ם במו"נ^{טז} שהוא נראה מנוגד לאמונה בהתהוות יש מאין. האחרונים האריכו ליישב את קושייתו^{כא} והתירוץ הפנימי הוא שמכיון שהאין והיש הם הפכים נדרש ביניהם ממוצע –

חומר היולי^{כב} (היולי הוא סוד האין של היש הנברא, העומד בין האין האמתי לבין היש^{כג}) – לו רומז השלג.

טהרת שלג

ההתבוננות בשלג כממוצע מעשירה את הבנת ההלכות השונות ואף ההפוכות לגבי השלג. בפרט, ניכר כי בשלג ההיולי "מרובה מדה טובה ממדת פורענות"^{כד} – השלג נוטה

טו איוב לז, ו. ורמז: שלג במספר קדמי עולה שלג ועוד ג"פ ארץ (היינו ארץ ב"רצוא ושוב", ו"למה נקרא שמה ארץ? שרצתה לעשות רצון קונה").

טז פדר"א פ"ג ובכ"ד.

יז ס"י פ"א מי"א (וראה בפירושי הרמ"ק והגר"א שם).

יח ספר יצירה פ"א מי"ג.

יט רק ארץ-שלג ("לשלג יאמר הוא ארץ") עולים 624, כד פעמים הוי', ועם מים עולה הכל 714 (ז"פ אמונה) – ג"פ (ממוצע) רחל (האמא העיקרית, החוזרת כאן ג"פ בסוד "שלש אמות"). אם נצרף במקום מים שמים יעלה הכל 1014 – ג"פ (ממוצע) הוי' פעמים אחד (היינו ו"פ – כנגד ו צירופי – אחד ברבוע).

כ ח"ב פכ"ו.

כא ראה באורך עקידת יצחק שער ב; עבודת הקדש ח"ג פ"ב; שלי"ה בראשית פכ"ו.

כב ראה רמב"ן על בראשית א, א.

כג שיעורים בסוד ה' ח"ב עמ' קסא"ב. ובכ"מ.

כד יומא עו, א.

לגן עדן של אש
זוכים על ידי
עבודת ה' מתוך
התלהבות אש
קדש, שהיא
בעיקרה עבודת
הלב, ולגן עד
של שלג זוכים
על ידי עבודת ה'
בקרירות קדושה,
שהיא בעיקרה
עבודת המוחין

על ידי עבודת ה' מתוך התלהבות אש קדש, שהיא בעיקרה עבודת הלב, עבודת החסידות של מורנו הבעל שם טוב ותלמידיו, ואילו לגן עדן של שלג זוכים על ידי עבודת ה' בקרירות קדושה, שהיא בעיקרה עבודת המוחין^{כב}, עבודת ההשכלה בעצם של רבינו הזקן וממשיכי דרכו (כאשר עיקר ההשכלה היא ההתבוננות בסוד הממוצע, סוד השלג)^{כג}.

לב וראה לוח "היום יום" י"א סיון. לג החום שייך לקיץ, זמן של עבודה בכח אתערותא דלעילא, ואילו השלג שייך לחרף, זמן של עבודה באתערותא דלתתא (ראה ספר הליקוטס ויצא סימן כט, ובכ"מ) - עיקר ה"עבודה בכח עצמו", מאפיין העבודה החב"די (ראה לוח "היום יום" כ"ט מנחם-אב). שייך דווקא לזמן השלג (זמן החרף, בו מבררים רפח ניצוצין מלמטה למעלה). על עבודת יום השלג נאמר "ובניהו בן יהידע בן איש חי [קרי 'חיל'] רב פעלים מקבצאל... והוא ירד והכה את האריה [קרי 'הארי'] בתוך הבאר ביום השלג" (שמואל"ב כג, כ ובשניונים בדה"א יא, כב) - בניהו בן יהידע הוא דמות משיחית (ורמז: "האריה בתוך הבאר ביום השלג" ועוד "הארי בתוך הבור ביום השלג" - כפי שתי הופעות הפסוק, ששוות בסך הכל - עולה ז"פ משיח) העוסק בעבודת מוחין, סוד "בן איש חי" (כנדע שמוחין בכ"מ היינו חיות).

ידוע^ל (ומובא גם בספר התניא^{לא}) שכשם שישנו גיהנם של אש כך ישנו גיהנם של שלג - הראשון מכבס-מטהר עבירות לא-תעשה שבאות מתוך חמימות התאוה והשני מכבס-מטהר בטול מצוות עשה, שבא מתוך קרירות ועצלות. הנה, מכיון ש"מרובה מדה טובה ממדת פורענות", בפרט בנוגע לשלג, יש ללמוד

מכאן שישנם גם שני סוגי גן עדן - גן עדן של אש וגן עדן של שלג. לגן עדן של אש זוכים

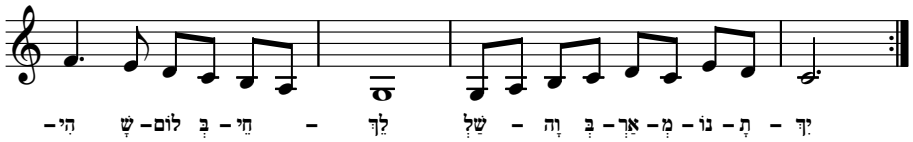
ל מדרש משלי עה"פ לא, כא; לקו"ת (האריז"ל) ריש פרשת שמות, ובכ"מ. לא פרק ח.

הלומד על מְנַת לַעֲשׂוֹת | צידה לדרך

- ◆ עיקר המחלוקות נוגעות למציאות של 'ממוצע' שלא ברור האם הוא שייך לצד אחד, לצד השני או שהוא עומד בפני עצמו.
- ◆ השלג, שיש בו דינים שונים והפוכים בהקשרים שונים, הוא ממוצע בין אוכל למשקה, בין יסוד המים ליסוד העפר ובין השמים והארץ.
- ◆ סוד השלג הוא ההיולי - הממוצע בין האין והיש.
- ◆ ממוצע השלג רחוק מן הטומאה וקרוב לטהרה.
- ◆ על לא-תעשה מתוך חמימות התאוה נידונים בגיהנם של אש ועל בטול עשה מתוך עצלות וקרירות נידונים בגיהנם של שלג.
- ◆ מרובה מדה טובה: על עבודת הלב בהתלהבות זוכים לגן עדן של אש ועל עבודת המוחין בקרירות דקדושה זוכים לגן עדן של שלג.

לישראל אליהו אריה ליב פרידמן

לפרק החדש של הרבי - קכ"ב

טוב הגנוז בתחום שבת

וגנזו לצדיקים לעתיד לבוא. והנה לפי פשוטן נראין הדברים שהיתה הגניזה בדרך עונש. אך האמת אינו כן, רק הגניזה של האור של ששת ימי בראשית היה לצורך קיום העולם, כי אם היו הרשעים שבדור משיגים זה האור, היו מוציאים אור זה ושכל זה אל תאות עולם הזה ועבירות, והיו נותנים כח וחיות גדול לסטרא אחרא, ועל ידי זה היה ח"ו חורבן העולם, ועל כן גנזו הקב"ה, שלא יהיו נהנים מן האור רק בדרך גניזה, ועל ידי זה יהיה קיום העולם וד"ל.

ואפילו ישראל שהם חלק ה' ב"ה, אינם נהנים מן האור של ששת ימי בראשית רק בדרך גניזה. ורק בזמנים המקודשים מתגלה עליהם טוב הגנוז, כגון בשבת קודש או צדיקים, על ידי מעשיהם גורמים שיאיר עליהם טוב הגנוז אפילו בימות החול.

האור הטוב הגנוז הוא גם שכל, ואילו הרשעים היו יכולים להשתמש בו לצורך תאוותם היה חורבן העולם. דוגמה מובהקת לכך היא הטכנולוגיה. אם הידע הטכנולוגי שאנו מכירים היום היה זמין לפני אלפי שנים, היה חורבן העולם! הטלוויזיה והאינטרנט, חומר הנפץ ופצצת האטום – היו מחריבים את העולם, רוחנית ופיזית. לכן היה הכרח לגנוז את השכל הזה. ממילא, מה שהידע הזה הולך ומתגלה בדורות האחרונים הוא סימן טוב של התקדמות לקראת ימות המשיח – זוהי הארה מהאור הגנוז לצדיקים לעתיד לבוא! העולם הולך ומתקדם,

על הפסוק "וַיִּקַּח אֶת תְּהֵלַת הַשָּׁדָה"^א דרשו חז"ל^ב שיעקב אבינו קבע תחום שבת. חז"ל אומרים שהאבות שמרו את כל התורה, ויעקב שמר תרי"ג מצוות אצל לבן, ואם כן מדוע תחום שבת מפורש דווקא עכשיו בשכם? מפרש האהבת שלום: יום השבת הוא בן זוג של כנסת ישראל, ולכן רק לאחר שיעקב נקרא בשם ישראל הוא בן זוג של השבת (הזוגות בימות השבוע הם: ימים ראשון-שישי בעולם הבריאה, שני-חמישי בעולם היצירה, שלישי-רביעי בעולם העשיה. ויום השבת הוא בן זוג של כנסת ישראל כנגד עולם האצילות).

זהירות: אור הגנוז

האהבת שלום מקשה, הרי גם שם יעקב שייך לשבת, כמבואר ש-יעקב = ז פעמים הוי' כנגד שבעת ימי השבוע. תמצית התירוץ היא שרק עכשיו זכה יעקב-ישראל ל"טוב הגנוז", ולכן יש צורך להרחיק את החיצונים-הקליפות, וזה סוד תחום שבת. לפני כן הוא מקדים ביאור יסודי בעניין האור הגנוז:

דהנה ידוע מאמר חכמינו ז"ל על הפסוק וירא אלהים את האור כי טוב ויבדל גו', שראה הקב"ה את האור שאין העולם כדאי להשתמש בו, עמד

נערך ע"י יוסף פלאי, לפי שיעור ש"פ ויצא תשפ"ד.

א בראשית לג, יט.

ב בראשית רבה עט, ו.

ג וראה באריכות 'טעם מצוה' לפרשת וישלח.

ו"רחל הגדולה"]. ועל כן צריכים כל החיצונים להתרחק מגבול הקדושה אלפיים אמה לכל רוח, בכדי שלא יהנו מן הטוב הגנוז המתגלה. ועל כן אסור לילך בשבת חוץ לאלפיים אמה, כי שם מקום עמידת הסטרא אחרא, וד"ל.

כאשר הקדושה חסרה, יש עדיין תערובת ויניקה כלשהי לקליפות החיצוניים. אך כאשר הקדושה מתגלה בשלמות, כמו בשבת קדש, אז החיצונים 'בורחים' מתחום הקדושה, אינם מעורבים ואינם יונקים. מכאן שבתוך תחום שבת יש גילוי הקדושה בשלמות, בעליה אין סופית. תחום שבת נלמד מהפסוק "שְׁבוּ אִישׁ תְּחִתָּיו אֶל יְצֵא אִישׁ מִמְקוֹמוֹ בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי" – לכאורה זו הגבלה וצמצום, אך באמת בתוך התחום יש 'מרחב' אין סופי (סוד "עד ועד בכלל"), "נחלה בלי מצרים" שניתנה דוקא ליעקב אבינו.

האם ניתן לערב את כל ארץ ישראל, שהכל יהיה בתוך תחום שבת? לשם כך צריך ליישב את כל הארץ, "ישוב ארץ ישראל" בידי עם ישראל. הישוב הוא מקום הקדושה, וכאשר כל הארץ תהיה 'מרוצפת' ביישוב יהודי ("תוכו רצוף אהבה"), אזי יהיה **הכל טוב**, גילוי הטוב הגנוז, וכל הקליפות יברחו ויתרחקו מארץ הקדש, "וְרָחֲקוּ כָּל מִבְּלַעֲיָךְ".

ותצא דינה

זהו מאמר הכתוב ותצא דינה בת לאה, פירוש שיצאה חוץ לתחום, ועל כן אירע לה המעשה הידוע, מחמת ששם מקום שליטת הסטרא אחרא. אבל אם לא היתה יוצאת, לא אירע לה המעשה הנ"ל, כי בתוך התחום לא היתה להם שליטה ודו"ק.

הסטרא אחרא כאן הוא שכם בן חמור, המתאהב בדינה ואונס אותה. דינה בת לאה ראשי תבות **לבד** – דינה היתה צריכה להשאר לבד, בתוך התחום, ולא להתערב עם הקליפות, כמו "ויותר יעקב לבדו".

וראו להתחיל לקלוט מהאור המשיחי הזה (אך כמובן שכל עוד לא הגענו ממש לגאולה האמתית והשלמה, צריך להזהר מאד באור הזה ולהשתמש בו רק בדרך הצדיקים).

הכל טוב

האהבת שלום ממשיך להסביר כי בששת ימי בראשית היתה הארת שם הוי' בשלמות, במילוי יודי"ן (המילוי הגדול ביותר), שם **עב** – **יוד הי ויו הי** – שעולה **חסד**, "עולם חסד יבנה". כעת, שם **עב** מתחלק לארבעה חלקים, **ד פעמים יח**. כאשר האור נגנז, פירוש הדבר ששלשה חלקים מתגלים בשלמות, דהיינו **נד** בחינות אורות (ג פעמים **יח**), ומתוך החלק הרביעי (**יח** בחינות) מתגלה עוד בחינה אחת, כדי להחיות את ה**נד**. כך יוצא ש**יז** בחינות אור נותרות בהסתר, סוד **טוב** הגנוז, ו**נה** בחינות בגלוי. **נה = הכל**, סוד "קונה הכל" ו"הזן את הכל", קונה ומחיה את העולם ב**הכל** אורות. נמצא שסוד ה**חסד** (שם **עב**) הוא **הכל טוב** – **הכל** אורות גלויים, ו**טוב** אורות גנוזים (כיוצא בזה: **הכל רחמים = שמחה = "סוד הוי' ליראיו"** דהיינו גילוי הטוב הגנוז, סוד הוי', ליראיו).

אכן, הצדיקים ממשיכים עליהם את האור הגנוז, גילוי כל **עב** הבחינות, וכן בשבת קדש מתגלה האור הגנוז. **הכל טוב** בהכאה פרטית (ה פעמים **ט** וכו') = 225, **בחירה**. היה אפשר לחשוב שרק בידיעת ה' הכל טוב. אך הצדיקים בבחירתם זוכים לאור הגנוז ומגלים שהכל טוב.

תחום הקדושה

והנה בכל ימות החול כשאין מאירים רק נ"ה אורות אין יחוד וזיווג ישראל בשלימות, ונקרא זיווג יעקב ורחל, ובשבת קודש כשמאיר כל השם הנ"ל, היינו שמתגלה הטוב הגנוז גם כן, הרי יש יחוד וזיווג בשלימות ונקרא זיווג ישראל ורחל [כמבואר בכוונת קדושת 'כתר', זיווג ישראל

אבן עזרא

פרשת וישלח

המזבח בשכם

אלהי ישראל – "אל" מורה שהוא חזק ותקיף, ו"אלהי ישראל" מורה על שעזר ליעקב והצילו בדרך. וכעין זה פירש רש"י.

רש"י מביא פירוש נוסף "ורבותינו דרשוהו שהקב"ה קראו ליעקב אל", אך רש"י מדגיש שזה לא הפשט. ורמזו יפה: **יעקב אל = אביר**, היינו "אביר יעקב".

שלשה פירושים אלו הם על דרך "מלכויות זכרונות ושופרות": פירוש רס"ג, שיעקב קרא-התפלל לה', הוא כמו ברכת מלכויות, קבלת עול מלכות שמים (וכן קריאה-תפלה שייכת למלכות). פירוש רש"י וראב"ע שיעקב קרא כך למזבח כדי "להיות שבחו של מקום נזכר", שייך לזכרונות. ומדרש חז"ל שהקב"ה קרא ליעקב אל, על דרך שופרות, שהרי "שופריה [לשון שופר] דיעקב כעין שופריה דאדם".

אל הוי'

יש שני מזבחות הקרויים בשם: המזבח של יעקב כאן והמזבח של משה "הוי' נסי". יעקב קורא בשם אל ומשה קורא בשם הוי', השם המפורש שהתגלה אליו בשלמות. **אל הוי' = מזבח!** "משה מלגאו, יעקב מלבר" (משה כנגד הדעת, יעקב כנגד התפארת, והדעת היא פנימיות התפארת) – לכן יעקב משתמש בשם אל ומשה בשם הוי'.

הדוגמא הנוספת שמביא ראב"ע היא ירושלים שתקרא "הוי' שְׁמָה". גם כאן מדובר בשם הוי', ונמצא שיש סדר של **אל הוי' הוי'** שעולה **מזבח הוי'** – שלמות מזבח הוי' היא בירושלים, "הוי' שמה" (שהרי בסוף נאסר לבנות מזבח בשאר המקומות מלבד מזבח הוי' בבית המקדש). **אל הוי' הוי'** רומז לגילוי מדות הרחמים (בשינוי הסדר) "**הוי' הוי' אל רחום וחנון**".

וַיָּבֹא יַעֲקֹב שָׁלֵם עִיר שָׁכֶם... וַיִּקֶן אֶת חֶלְקֵת הַשָּׂדֶה... וַיַּצֵּב שָׁם מִזְבֵּחַ וַיִּקְרָא לוֹ אֵל אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל.^א

חלקת השדה – חלק בשדה והזכיר זה הכתוב להודיע כי מעלה גדולה יש לארץ ישראל. מי שיש לו בה חלק חשוב הוא כחלק עולם הבא. ויאמר הגאון כי ויקרא לו אל אלהי ישראל – כן פירושו שקרא אל, אל השם^ב. והנכון הוא שכן הוא שם המזבח. וכן מזבח משה קרא שמו ה' נסי בעבור הנס שעשה השם במקום ההוא. וכן בשוב השכינה אל ירושלים תהי נקראת ה' שמה וכן בעבור שעזר השם את יעקב קרא שם המזבח שעבד שם השם אל אלהי ישראל. והטעם שהוא חזק ותקיף. אלהי ישראל – שהצילו בדרך ובא שלם אל ארץ כנען כי שם שכם וסכות. ולפי דעתי יתכן שהתעכב בעיר שכם שנים רבות כי דינה לא היתה בת שבע שנים גם שמעון ולוי קטנים היו.

פירושי "ויקרא לו אל אלהי ישראל"

לפי רס"ג, "ויקרא לו אל אלהי ישראל" היינו שבאותו מקום קרא-התפלל יעקב לה'. אך ראב"ע מפרש שיעקב קרא למזבח "אל

נערך על ידי יוסף פלאי לפי רשימת הרב, ו"ד כסלו תשפ"ד.
א בראשית לג, יח.כ.
ב כלומר: קרא אֵל (שם קדוש) אֵל ה'. גרסה אחרת בראב"ע: שקרא אל ה'. וזה נראה מתאים יותר לפירוש רס"ג שלפנינו.

יעקב אבינו בשכם

לפי החשבון המקובל, שמעון ולוי היו כבני י"ב-י"ג כשהרגו את שכם, ודינה היתה בת שבע. לכן ראב"ע מעדיף לפרש שיעקב שהה בשכם זמן רב, ומעשה דינה והריגת שכם היה כמה שנים אחרי שבאו לשכם, כאשר דינה ואחיה היו גדולים יותר.

לפי זה, יעקב אחר מאד לקיים את נדרו להגיע לבית אלו! אמנם רש"י מפרש שבאמת יעקב נענש על שאחר את נדרו, אך כוונת רש"י למה שהתעכב בסוכות, ואילו לפי ראב"ע יעקב התעכב עוד שנים רבות בשכם. ומה שיעקב אחר את נדרו, פירש המלבי"ם שיעקב חשב שהוא מקיים את נדרו בבניין המזבח בשכם, אך אחר כך התברר שהיה צריך לבנות דווקא בבית אל. לפי ראב"ע מובן מדוע יעקב קנה את חלקת השדה, מפני שרצה להשתקע. ויתכן שגם לאחר מעשה דינה רצה יעקב להשאיר בשכם ולקיים את ההסכם עם שכם וחמור "והיינו לעם אחד", אלא ששמעון ולוי הרגו את אנשי שכם בניגוד לדעת יעקב אביהם, וכך נאלץ יעקב לצאת משכם מפחד יושבי הארץ "ונאספו עלי והכוני" (אלא שנוסף לזה היה ציווי מפורש מה' לעלות לבית אל). אכן, אם היו נשארים בשכם כדעת יעקב, היה חשש להתבוללות עם יושבי הארץ, המרגישים "עם אחד", ובני יעקב 'הכריחו' את המשפחה לנתק כל קשר עם יושבי הארץ.

והנה, אברהם ויצחק חיו בדרום ארץ ישראל. אמנם אברהם התחיל משכם, אך מיד המשיך לדרום, "הלך ונסוע הנגבה", ובהמשך היה בחברון, באר שבע וגר. ויצחק היה כל ימיו בדרום – הכל בנחלת יהודה ובתחום ממלכת יהודה העתידית. אבל יעקב רצה לקבוע את מקומו בנחלת יוסף (ובמקום בו נקבר), בשכם בירת מלכות ישראל הראשונה. באברהם ויצחק לא נשלם בניין העם, אך יעקב שמטתו שלמה וזכה לשם "ישראל" יכול לייסד את 'מלכות ישראל' בארץ ישראל. לכן הוא קונה קרקע (לא רק אחוזת קבר) וקובע את מקומו. במיוחד, יעקב רוצה לגדל את יוסף במקום המתאים לו, שכם עיר הברית, שם יגדל יוסף להיות מלך ישראל (אך התכניות לא עלו יפה: "מקום מזומן לפורענות. בשכם עינו את דינה [ונפלה תכנית יעקב המקורית]). בשכם מכרו אחיו את יוסף [דווקא במקום בו הוא צריך למלוך]. בשכם נחלקה מלכות בית דוד [וכך מלכות יוסף התקיימה באופן מסוים]". אם כן, יעקב רצה להיות בעיקר ב"נחלת רחל" (נחלת יוסף) ולא להמשיך ל"נחלת לאה" (יהודה). אכן, כאשר יעקב וביתו הגיעו לנחלת לאה, מתה רחל! ויש לומר בפנימיות שהמקום גורם: נחלת לאה מיוחדת לזיווג ישראל-לאה, ולכן נדחה זיווג יעקב-רחל. לפי זה, יתכן שהעיכוב של יעקב היה מפני שחש (במודע או שלא במודע) שהמשך הדרך יהיה סכנה לחיי רחל אהובתו.

המשך מעמ' 31 <<<

מְלוֹמֵר חֲסִידוֹת בְּהֶרְחֵבָהּ, אֶלְא תוֹסִיף
וְתִרְחִיב עוֹד וְעוֹד! הַמֶּשֶׁךְ לְהַפִּיץ אֶת
פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה בְּאֶפֶן שֶׁל הֶרְחֵבָהּ וּבְכָף
לְהַכִּין אֶת הָעוֹלָם לְגֵאֲלָהּ!

לְחַיִּים לְחַיִּים, חֲסִידִים!

חג שְׂמֵחַ! לְשָׁנָה טוֹבָה בְּדַרְכֵי
הַחֲסִידוֹת וּבְלִמּוּד הַחֲסִידוֹת תִּנְתְּבוּ
וְתַחַתְמוּ! שֶׁבֶת שְׁלוֹם וּמְבֻרָךְ! ❖

הַכְּנָה לְגֵאֲלָהּ ו'טְעִימָה' מִתּוֹרָתוֹ שֶׁל
מְשִׁיחַ. מְטוֹרֵת אֲדָמוֹ"ר הֶזְקֵן בְּהַפְצַת
הַחֲסִידוֹת בְּאֶפֶן זֶה, לֹא הִיְתָה רַק בְּדִי
לְהַחִיּוֹת אֶת לֵב יִשְׂרָאֵל, אֶלְא לְהַכִּין אֶת
לֵב יִשְׂרָאֵל לְתוֹרָה הַחֲדָשָׁה שֶׁיִּגְלֶה מְשִׁיחַ
צְדָקָנוּ, "תּוֹרָה חֲדָשָׁה מֵאֵתִי תֵצֵא".

עַל כֵּן הִשְׁיבוּהוּ רַבּוֹתָיו: מְשִׁמִּים
נִפְסָק שְׁלֹא זֶה בְּלִבְד שְׁלֹא תִפְסִיק

הסיפור החסידי

המגיד ממזריטש | לישון בדבקות

רבי דוב בער, המגיד ממזריטש, היה תלמידו וממלא מקומו של הבעל שם טוב הקדוש, ובתקופת הנהגתו הצטרפו אל החסידות רוב מניין ובניין של גדולי הדור הבא. אף שבניגוד לרבו היה המגיד יושב אוהל מובהק, את תלמידיו שלח למקומות רבים בפולין וליטא, ואף לגרמניה הרחוקה (פיזית ורוחנית). החסידות שגשגה, ומטבע הדברים, גם ההתנגדות לה העמיקה. מסופר כי המגיד נפטר בעקבות המחלוקת העזה, כאשר כמה מתלמידיו השיבו מלחמה שערה והדבר עלה לו בבריאותו ולבסוף בחייו. בשנת תקל"ב פרצה במזריטש מגפה. ר' זושא הביא את המגיד ובני ביתו לאניפולי, שם התגורר המגיד כשבעה חודשים עד ליום הסתלקותו בי"ט בכסלו תקל"ג. לאחר הסתלקותו, התפזרו תלמידיו ברחבי אירופה והפיצו את החסידות במקומם, בהניחם את יסודותיה של תנועת החסידות כפי שהיא כיום.

שנה רצופות, לא הייתי מספיק כדי למסור את רזי התורה שהתגלו לי בשנתי". אם היתה שנת הרב המגיד יקרה יותר מאמירת שיר השירים של רבי אהרן מקרלין, ודאי שאף לו, כרבינו האריז"ל, התגלו אז סודות עליונים. אולם אמרה אופינית של הרב המגיד יכולה לשפוך אור נוסף על אופי הלימוד שלו בשעת השינה:

ישנה משנה במסכת אבות, המלמדת כי "המהלך בדרך ושונה, ומפסיק ממשנתו ואומר: 'מה נאה אילן זה...' מעלה עליו הכתוב כאילו מתחייב בנפשו". הרב המגיד מזכיר כי במקומות אחרים, האילן הוא משל לתלמיד חכם – כך שעל פי פירושו זה המפסיק ממשנתו מתפעל לא מן הנוף היפה אלא מעצמו – מה נאה האילן שאני... במחשבה זו הלומד "מפסיק ממשנתו", כלומר מפסיק את הדבקות בה', מתוך ובגלל משנתו וגאוותו בה. ואכן, הרב המגיד עצמו התהלך כל ימיו בדבקות עזה בה' יתברך. תלמידו רבי זאב וולף העיד, כי אם היה חושש כי דבקותו נחלשה לרגע, היה פוסק מדיבורו באמצעו של עניין, מתבונן מעט ואז שב לדבר מתוך דבקות.

פעם אחת, ישבו בליל שבת קדש החבראי קדישא של הרב המגיד הגדול ז"ל ממזריטש, וחזרו על תורת רבם המגיד. והרב הקדוש רבי אהרן מקרלין ז"ל, שהיה מגדולי תלמידי הרב המגיד, ישב אז בחדרו בפני עצמו ולחש דבר מה בשפתיו. פתאם נשמע קול דופק על הדלת, והקול קול המשרת של הרב המגיד ז"ל:

"היכן כאן הרב רבי אהרן? רבנו צוה שיפסוק מלומר שיר השירים, כי בשיר השירים שלו הוא מרעיש עולמות, ורבנו אינן יכול לישן משום כך". וכשסיפר הרב הצדיק רבי הלל מפאריטש ז"ל מעשה זה, זלגו עיניו דמעות, ואמר: מזה נובל לראות אפס קצהו מגדולת הרב המגיד ז"ל. שאף על פי שאמירת שיר השירים של רבי אהרן מקרלין ז"ל היתה מרעישה עולמות, בכל זאת היתה השינה של הרב יקרה יותר.

מסופר על האר"י הקדוש, שפעם אחת התנמנם מעט כדרכו בצהרי שבת קדש, ולאחר שהתעורר אמר: "לו הייתי מדבר כעת שמונים

עד שתחשוב שהנך בלייפציג, ואחר כך תתבונן ותחשוב במהלך הנסיעה בחזרתך לביתך, וכך תערוך את הנסיעה במשך זמן קצר ביותר.

כאשר החבר שמע זאת, הביט עליו בתימהון, ואמר: ר' בער, לא ידעתי שאתה בטלן גדול כל כך! מה תועיל מחשבתי – הרי עלי להיות בלייפציג בכדי להביא משם את הסחורה בפועל ממש!

וענה לו הרב המגיד: כן הוא בנוגע לענין הכוונות בתפלה: לא מספיק רק לחשוב ולכוין כעת הגני בעשיה או ביצירה וכו', אלא צריכים להיות שם בפועל, כדי להביא את ה"סחורה", ובשביל זה דרוש זמן ארוך יותר...

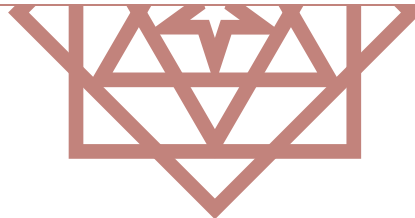
זוהי זווית נוספת של הדבקות בה התאפיין הרב המגיד: נוכחות שלמה ומודעת בכל פרט שהוא מכוון ולומד. בסיפור הראשון, נוכח הרב המגיד אפילו בחווית השינה שלו עצמו – הוא מודע למעלת השינה שלו, מלמד על כך גם לאחרים, ובעצם מחזיק בשני הקצוות בו זמנית: נוכחות ומודעות בזמן של "למעלה מטעם ודעת".

היכולת לישון באופן כזה, קשורה באופן מיוחד לחודש בו הסתלק המגיד – חודש כסלו. בספר יצירה, לכל חודש בשנה מוצמד חוש מיוחד. והנה, החוש המיוחד של חודש כסלו הוא חוש השינה! יום הסתלקותו, שהוא כינה באזוני אדמו"ר הזקן "היום טוב שלנו", מבהיר היטב עד כמה קשור הרב המגיד לעבודת השינה הקדושה.

צדיק אמיתי עובד את ה' גם בשעת השינה, וודאי שדבקותו הנצחית של הרב המגיד לא פסקה גם אז. אך אפשר אף לומר כי הדבקות שבשינה היתה נעלית יותר, מפני שהשינה מסלקת מהאדם את המודעות הרגילה. אצל צדיק כמגיד ממזריטש, חוסר מודעות כזה משמעו עליה אל שורש הנשמה, "למעלה מטעם ודעת". להשלמת התמונה, נביא סיפור מפורסם נוסף – שחיבורו עם זה שלנו מוסיף גוון מיוחד לסיפור הראשון:

קודם שנעשה תלמיד של הבעל שם טוב, היה הרב המגיד גאון גם בנסתר דתורה, והיה מתפלל עם כוונות האריז"ל, והיה לו חבר שגם הוא עסק בענינים אלו. ולאחרי שהרב המגיד נעשה לרבי, אירע שנפגשו יחד, וכשעמדו להתפלל, סיים חברו תפלתו משך זמן לפני הרב המגיד, ושאל אצלו חבירו לפשר הדבר, באמרו: הרי פעם היינו מתפללים ביחד, ומסיימים באותו זמן, ומה גשתנה עתה?

חבירו של הרב המגיד היה נוהג לעסוק בלימוד התורה במשך רוב השנה, וזוגתו גיהלה את העסק, ורק פעם בשנה היה מתבטל מלימודו במשך כמה שבועות, ונוסע ללייפציג אל ה"יריד" כדי לקנות סחורה, ואחר כך היה חוזר לביתו וממשיך לעסוק בתורה. ושאלו הרב המגיד: למה עליך לבטל זמן ולנסוע ללייפציג – הרי מוטב שתתבונן בהנסיעה, ותחשוב שהיום הנך פה, ומחר הנך שם,

מענות ותשובות

שו"ת עם הרב

חסידות - מאיפה להתחיל?

בתקופה האחרונה זכיתי להחשף לחסידות בכלל ולמה שהרב מלמד בפרט. אני משתדל להתבונן במה שאני לומד, להעמיק בו ולהשתדל גם לרשום אותו לעצמי. הרחב המגוון של הדברים, מצד הנושא וגם מצד הסגנון - ממאמרי חסידות מהדורות הקדומים עד לשיעורים של הרב, מהתבוננות חב"דית 'רגילה' ועד ל'מדיטציה יהודית' שהרב כותב עליה, העמקה ב'השכלה' והדרכה ב'עבודה', עיון בנגלה שבתורה ובסוגיות של תורה ומדע וכו' וכו' - גורם לי לשאול את עצמי מהו סדר הלימוד וההתבוננות הראוי לי? במה כדאי לי להשקיע?

מענה:

בתחילת הדרך, ובפרט בדורנו וכו', העבודה צריכה להיות בבחינת "חטוף ואכול" בחשק רב. ללמוד כל שיעור חדש

שמזדמן, להתבונן בו ומה טוב אם רושמים אותו. כל הנ"ל הוא כמובן חוץ משיעורי התורה הקבועים.

בנוסף, דבר חשוב ביותר הוא דבוק חברים עם שאר התלמידים, כמו שמדגיש האריז"ל, שבזה תלויה הגאולה.

הדרך לרפואת הנפש

לפני כעשר שנים חליתי ואושפזתי במרכז לבריאות נפש. הרב אמר אז לבעלי שזו תהיה 'ירידה לצורך עליה', וברוך ה' השתחררתי ומאז התקדמנו בתחומים רבים - הן בעבודת הנפש שלי והן בקיום חלק מהמצוות, כחלק מתהליך תשובה הדרגתי! היום אני מתפקדת בשגרה, אך מדי פעם יש לי ירידות ומשברים. חוויות אלה מביאות אותי לכדי יאוש מהאפשרות שאחלים לגמרי ולחשש שתמיד אדקק לתרופות וכד'. שאלתי היא - האם אוכל

להחלים לגמרי מהמצב בו אני נמצאת ואם כן מה עלי לעשות לשם כך?

מענה:

ודאי שניתן להחלים לגמרי בעזרת ה'. לשם כך צריך להיות כלי לברכת ה', והכלי הוא קודם כל להדר, כל פעם יותר, בשמירת התורה והמצות במילואן מתוך שמחה על הזכות האינסופית שיש לכל יהודי את האפשרות לעבוד את בורא העולם, כולל אותי, יש מאין ואפס המוחלט בכל רגע. ובפנימיות, העיקר הוא להתעמק יותר ויותר בתורת החסידות בנושאים הקשורים לנפש האדם ודרכי התיקון של בעיות נפשיות על פי התורה - בכלל ותורת החסידות - תורת הבעל שם טוב - בפרט. ועל כן מומלץ מאד שתשתתפי בלימודים בבית הספר לתורת הנפש. בשורות טובות בכל הנ"ל.

יְשׁוּעָה וְיִצְחָק לְיָמֵינוּ!

זו עמל 21 שנה ברציפות! הזדמן הדבר ורבי פינחס הגיע לבקור בחצרו של ידידו, המגיד ממעזריטש. בהגיעו למקום הוא הבחין ליד פח האשפה בדף כתוב. הוא התכופף להרימו, ולתדהמתו ראה כי רשומים בו לא פחות מאשר שמות קדושים וענגינים עמקים של סודות התורה.

רבי פינחס הזדעזע: "הייתכן? כן מתגלגלים להם סודות התורה בבזיון? האם לכך התכונן מורנו הבעל שם טוב?". הוא נגש אל המגיד והשמיע באזניו את תמיהתו. המגיד קרא אליו את צעיר תלמידיו, רבי שניאור זלמן, והורה לו: "זלמניו, ענה לרבי פינחס תשובה". תשובתו הייתה המשל הבא: "מה יהיה?", המלך היה מדאג. בנו יחידו שוכב מטל חולה במטתו. כבר כמה ימים שלא טעם מאומה, חם גופו גבוה ועיניו עצומות.

המלך לא חסך במאמצים. הוא שלח לקרא לטובי הרופאים שבמדינה, ואף שלם להם כסף רב עבור הגעתם, אבל

השבת נחגג בעזרת ה' את חג הגאולה וראש השנה לחסידות, יט בכסלו, יום שחרורו של אדמו"ר הזקן, בעל התניא, מהמאסר. יציאה ממאסר היא בשורה משמחת מאד. כאשר מדבר במאסר בו עומדת סכנת מות ובהצלה ממנה – הדבר משמח בכפלים, במיוחד כאשר מדבר באיש צדיק וקדוש. אבל שחרורו של רבינו הזקן הוא ספור יותר רחב. הוא ספוריה של תורת החסידות כלה.

דלחוק את פאקו

את המשל הבא ספר אדמו"ר הזקן הרבה שנים קדם למאסר. היה זה בצעירותו, והוא אמר אותו בתשובה לדברי בקרת שנשמעו על שיטת רבו, הרב המגיד ממעזריטש (ש-יט כסלו הוא גם יום ההולולא שלו). מי היה המבקר ועל מה הייתה הבקרת?

רבי פינחס מקוריץ, מגדולי תלמידי הבעל שם טוב, הצטין במדת האמת הנוקבת. מספרים שעל רכישת מדה לע"נ חיה שרה בת ר' משה ע"ה נכתב ע"ה הרב שילה אופן.

ללא הפְּרָה וּפְיו סְגוּר. לָכוּ, יֵשׁ לְעַרְבּוּב אֶת הָאָבוֹן הַשְּׁחוּקָה בְּדָלִיִּים וְחֻבִּיּוֹת שֶׁל מַיִם, וּלְטַפֵּטֵף מֵהֶם לְאֵט לְאֵט לֵיד פְּיו שֶׁל בֶּן הַמֶּלֶךְ.

”אָמְנָם, רַבָּם הַמְּחַלֵּט שֶׁל הַמַּיִם יִשְׁפְּכוּ וַיִּלְכוּ לְאִבּוֹד, אַךְ הַכֵּל שָׁוָה בָּאֵם טַפַּת מַיִם אַחַת תִּכְנַס לְפִיו שֶׁל בֶּן הַמֶּלֶךְ וְתֵעוֹרֵר אוֹתוֹ מֵעֲלֻפוֹנוֹ”. וְכֵן הָיָה. הַמֶּלֶךְ הוֹרִיד אֶת הָאָבוֹן הַיְקָרָה, טָחוּ וּמָהֵל אוֹתָהּ בְּמַיִם רַבִּים וְהִשְׁקָה אֶת בְּנוֹ. וְרָאָה זֶה פְּלֵא: אַחַת הַטַּפּוֹת אָכוּן חֲדָרָה לְפִיו שֶׁל בֶּן הַמֶּלֶךְ — וְהִבֵּן הַחֲלִים תִּכְףּ וּמִיד!

!@#?

הַנִּמְשָׁל הוּא כְּמוֹבֵן דְּרָפוֹ שֶׁל הַמַּגִּיד מִמְעֶזְרִיטֵשׁ בְּהַפְּצַת תּוֹרַת הַחֲסִידוֹת. יֵשׁ לְקַחַת אֶת כְּתוּר הַתּוֹרָה, לְהַסִּיר מִמֶּנּוּ אֶת הָאָבוֹן הַיְקָרָה — סוּדוּתִיָּה הַעֲמֻקִּים בְּיוֹתֵר — וּלְהַבִּיא אוֹתָם בְּלִשׁוֹן פְּשׁוּטָה וּבְרוּרָה, כִּן שֶׁכָּל אֶחָד מֵאֲתָנוּ יוּכַל לְגַשֵּׁת אֲלֵיהֶם. לַפְעָלָה מִסּוּג זֶה קוֹרְאִים ”בְּזָבוֹז הַאוֹצְרוֹת”. עַל אוֹצְרוֹת הַמְּלוּכָה שׁוֹמְרִים בְּקִפְיָה מְכֵל מִשְׁמֵר, אֲבָל הַגְּדֵלָה הָאֲמִתִּית הִיא לְדַעַת לְהַשְׁתַּמֵּשׁ בְּאוֹתָם הַאוֹצְרוֹת, וְעַל הַמְּלָאכָה הַזֹּאת הַפְּקִיד הַמַּגִּיד מִמְעֶזְרִיטֵשׁ אֶת צְעִיר תְּלַמִּידוֹ, אֲדָמוֹ”ר הַזְּקוּן, שֶׁפָּעַל כִּן בְּיָתֵר שְׂאֵת.

חֲלָפוֹ מִסְפָּר שָׁנִים. אֲדָמוֹ”ר הַזְּקוּן בִּסָּס וְהִרְחִיב אֶת פְּעִילוֹתוֹ. וְכֵן, בְּעֵקֶב אוֹת הַלְּשׁוֹנָה שְׁקֵרִית, הוּא מוֹצֵא אֶת עֲצָמוֹ

אֶף אֶחָד מֵהֶם לֹא הִצְלִיחַ. כָּל הַתְּרוּפוֹת וְהַסְּגָלוֹת לֹא מְרַפְּאוֹת אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ וּמִצְבוֹ רַק הוֹלֵךְ וּמִחְמִיר. וְאָז, לְפִתְעַ פְּתֹאֵם, הוּא הִגִּיעַ. זֶהוּ רוֹפֵא צְעִיר מִהַמְּדִינָה הַסְּמוּכָה. לֹא הִרְבֵּה מְכִירִים אוֹתוֹ, אִין לוֹ נִסְיוֹן רַב כְּמוֹ לְזִקְנֵי הַרוֹפְּאִים, אֲבָל הוּא בְּטוֹחַ בְּהַצְלָחָתוֹ.

”אֲדוֹנֵי הַנְּכַבְּד”, הוּא פּוֹנֵה לְמֶלֶךְ הַמַּיִאֵשׁ, ”יֵשׁ לִי עֲצָה אַחַת וַיְחִידָהּ, שֶׁרַק הִיא תוּכַל לְהוֹצִיא אֶת בְּנֵךְ מִמִּשְׁתַּחֲלִיוֹ. אִינִי בְּטוֹחַ כִּי תִשְׁמַח לְשִׁמְעַת אוֹתָהּ, אֲבָל זֹהִי תִקְוַתְךָ הַיְחִידָה”.

”מַהִי?”, שׁוֹאֵל הַמֶּלֶךְ, ”אֲעֲשֶׂה כָּל מָה שְׁאוּכַל כְּדֵי לְהַצִּיל אֶת בְּנִי!”.

”אֵתָהּ בְּטוֹחַ?”, בּוֹדֵק הַרוֹפֵא הַצְּעִיר. ”מֵאָה אַחוּז. דְּבַר!”.

”וּבְכֵן, עָלֶיךָ לְהַסִּיר מִכְּתוּר הַמְּלָכוֹת שֶׁעַל רֵאשֵׁף אֶת הָאָבוֹן הַיְקָרָה בְּיוֹתֵר, לְטָחוֹן אוֹתָהּ הֵיטֵב עַד שֶׁתִּהְיֶה לְאִבְקָה. אֶת הָאִבְקָה עָלֶיךָ לְמָהֵל בְּמַיִם וְלְהַשְׁקוֹת אֶת בְּנֵךְ הַחֹלֵה”. הַרוֹפֵא מְבִיט בְּמֶלֶךְ וּמִמְתִּין לְאוֹת הַסְּכָמָה מִמֶּנּוּ. הוּא יוֹדֵעַ כִּי הָאָבוֹן שֶׁבְּכַתֵּר יִקְרָה עַד מָאוֹ. הַמֶּלֶךְ רָכַשׁ אוֹתָהּ בְּמַחִיר רַב בְּיוֹתֵר. הָאֵם יִסְפִּים לְוֹתֵר עָלֶיךָ?

”וּדְאִי, כִּן אֲעֲשֶׂה וּמִיד”, הִגִּיב הַמֶּלֶךְ. ”מָה לִּי כְּתוּר מְפֹאָר לְלֹא בְּנֵי מַחְמָדִי, מִמְּשִׁיךְ דְּרַכְּבִי?”.

”אֵם כֵּן, קְדִימָה”, מוֹרָה הַרוֹפֵא, ”אֶךְ יִשְׁנֶה בְּעֵינָה נוֹסֶפֶת: אָמְנָם, טַפָּה אַחַת שֶׁל מַיִם מִהוֹלִים בְּאָבוֹן הַטְּחוּנָה תִּנְרַפָּא אֶת בֶּן הַמֶּלֶךְ. אֶךְ כְּעַת, בֶּן הַמֶּלֶךְ שׁוֹכֵב

”כַּאֲשֶׁר אֵצֵא מִכָּאן, הָאֵם עָלִי לְהַפְסִיק לומר דְּבָרֵי חֲסִידוּת?”.

”לא ולא”, עוֹנִים הַבַּעַל שֵׁם טוֹב וְהַמַּגִּיד. ”כִּיִּן שֶׁהַתְּחִלָּת – אֵל תִּפְסִיק, וְאִדְרָבָה, לְכַשְׁתַּצֵּא תוֹסִיף וְתֹאמַר יוֹתֵר!”.

דְּכַתְחַלְכְּהוּ!

הַסְפּוֹר הָאֲחֵרוֹן מְעוֹרָר תְּמִיּהָה: מִדּוּעַ הִתְלַבֵּט אֲדָמוֹ”ר הַזֶּקֶן עַל צְדָקַת דְּרָכּוֹ? מִדּוּעַ נִזְקַק שׁוֹב לְאֲשׁוּרִים שֶׁל רְבוּתֵי מְעוֹלָם הָאֵמֶת? הֲרֵי הוּא עֲצָמוֹ הִזָּה שֶׁלֹּמֵד אֶת מְשַׁל רְפוּאָת הַבֵּן וְשִׁחִיקַת אָבוֹ הַמְּלָךְ!

אָכוֹ, יִשְׁנוּ הַבְּדֵל מִשְׁמְעוֹתֵי בֵּין הַפְּצַת הַמַּעֲיָנוֹת שֶׁל מוֹרְנוּ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב וְהֶרֶב הַמַּגִּיד וּבֵין הַפְּצַת הַמַּעֲיָנוֹת שֶׁל אֲדָמוֹ”ר הַזֶּקֶן.

הַדּוֹרוֹת הָרֵאשׁוֹנִים שֶׁל הַחֲסִידוּת, גְּלוּ וְהַפִּיצוּ אֶת סוּדוֹת פְּנִימִיּוֹת הַתּוֹרָה כְּדֵי לְהַחֲיֹת אֶת בֶּן הַמְּלָךְ, עִם יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא שְׂרָיִ בְּעֵלְפּוֹן עֵמֶק, וְכַאֲשֶׁר בֶּן הַמְּלָךְ חוֹלָה וְנוֹטָה לְמוֹת – אֵין שְׂאֵלוֹת. פְּקוּחַ נֶפֶשׁ מֵעַל הַכֹּל! אֶךְ לְשֵׁם כֶּךָ מִסְפִּיקוֹת טְפוֹת מוֹעֵטוֹת, וְזֹאת הַעֲנִיקוּ מוֹרְנוּ הַבַּעַל שֵׁם טוֹב, הֶרֶב הַמַּגִּיד וְתִלְמִידֵיהֶם בְּתוֹרָתָם – תּוֹרָה שֶׁל נִקְדוּת. לְעַמְתָּם, אֲדָמוֹ”ר הַזֶּקֶן הַחַל לְגַלּוֹת אֶת תּוֹרַת הַחֲסִידוּת בְּאֶפֶן שֶׁל הֶרְחָבָה וְעַל כֶּךָ הַתְּחַדֵּשׁ הַקְּטְרוּג לְמַעֲלָה.

תּוֹרַת הַחֲסִידוּת הַחֲב”דִּית שְׂאוֹתָהּ אֲדָמוֹ”ר הַזֶּקֶן גִּלָּה וְהַפִּיץ, הִיא בְּעֵצָם

בְּמֵאָסֶר, כְּשֶׁגִּזַּר דִּין מְוֹת מְרַחֵף מֵעָלָיו. רַבֵּי שְׁנִיאֹר זְלַמֵּן יוֹשֵׁב מֵהֶרֶר בְּתֵאוֹ. כְּבָר כַּמָּה שָׁבוּעוֹת חָלְפוּ מֵאֵז שֶׁנִּעְצַר בְּעִקְבוֹת אוֹתָהּ הַלְשָׁנָה. הוּא יוֹדֵעַ, הַסָּבָה הַגְּלוּיָה לְמֵאָסְרוֹ הִיא אֲשַׁמֶת רְגוּל שֶׁטְפְּלוּ עָלָיו מִתְנַגְּדִי, אָבֵל לֹא זו הִיְתָה הַסָּבָה לְדֹאגָתוֹ.

”מְקַבְּלֵנִי מִרְבוּתֵי, הַבַּעַל שֵׁם טוֹב וְהַמַּגִּיד מִמְּעוֹזְרִיטְשׁ, כִּי כָל מָה שֶׁעוֹבֵר עַל הָאָדָם בְּעוֹלָם נַעֲשֶׂה בְּהַשְׁגָּחָה פְּרֻטִית. לָכוֹ אֵינְנִי מְדַאָּג. אֶלָּא שֶׁהַשְׁגָּחַת ה’ מְלַמֶּדֶת אֶת הַיְהוּדִי מִכָּל מַקְרָה וּמַקְרָה שֶׁעוֹבֵר עָלָיו הוֹרָאָה בְּעִבּוּדֵת ה’. מָה, אִם כֵּן, מְלַמֵּד אוֹתִי ה’ בְּמֵאָסְרֵי זֶה?”.

כִּיִּי אֵלָּא יִתִּיר

נִקִּישָׁה קֵלָה נִשְׁמַעַת בְּדִלָּת, וְאֲחֵר הִיא נִפְתַּחַת לְרוּחָה. רַבֵּי שְׁנִיאֹר זְלַמֵּן הִסֵּב אֶת פְּנָיו וְלַעֲיִנָּיו נִגְלָה מַחְזָה שְׁמִימִי. הַבַּעַל שֵׁם טוֹב וְהַמַּגִּיד מִמְּעוֹזְרִיטְשׁ! שְׁנֵי רְבוּתֵי, בְּכַבּוּדָם וּבְעֲצָמָם, מַגִּיעִים מְעוֹלָם הָאֵמֶת וְעוֹמְדִים לְפָנָיו!

רַבֵּי שְׁנִיאֹר זְלַמֵּן לֹא מֵהִסֵּס לְרַגַע וּמִיד מִפְּנֵה אֵלֵיהֶם אֶת אֲשֶׁר עַל לְבוֹ: ”מָה הַטַּעַם לְכֶךָ שְׂאֵנִי בְּמֵאָסֶר? מָה בְּעֵצָם תּוֹבְעִים מִמֶּנִּי מֵהַשְׂמִים?”, שׁוֹאֵל הַרְבֵּי אֶת הַשְּׂנִימִים.

”הַסָּבָה לְמֵאָסְרָךְ הִיא”, עוֹנִים רְבוּתֵי, ”שֶׁבְּשְׂמִים הַתְּחַזֵּק הַקְּטְרוּג עַל כֶּךָ שְׂאֵתָה אוֹמֵר דְּבָרֵי חֲסִידוּת בְּרְבוּי גְדוֹל וּבְגִלּוּי”.

”אִם כֵּן”, שׁוֹאֵל אֲדָמוֹ”ר הַזֶּקֶן,

יריד החסידות
פתוח

שידור
חי
pnimi.org.il

ההתועדות המרכזית של

י"ט כסלו

עם הרב יצחק גינזבורג שליט"א

שלמה כ"ץ

נאור כרמי

ניהול מוזיקלי
אחיה אשר
הכהן אלורו

חיליק פרנק

בניני האומה - ירושלים, אולם אוסישקין

יום א' כ' כסלו שעה 20:00

האירוע לגברים*

לרכישת כרטיס בעלות של 35 ש"ח

<https://tickchak.co.il/54727>

עקב הנחיות פיקוד העורף כמות המשתתפים מוגבלת | * לנשים - עדכון באתר טיקצ'אק